

18
08.06.2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

**КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, БІЗНЕСУ ТА МАРКЕТИНГОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

ДАНЮК Валентина Юріївна
(здобувач вищої освіти групи ПВ-7)

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ПРИВАБЛИВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

(представлена на здобуття освітнього ступення «бакалавр»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»)

Допущено до захисту
зав. кафедри менеджменту,
бізнесу та маркетингових технологій
д.е.н., проф. Остапчук Т.П.

Керівник роботи:
к.е.н., доц. Ткачук Г.Ю.
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Рецензент
к.е.н., доц. Бужимська К. О.
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Житомир, 2025

Анотація

Данюк В.Ю. Управління інвестиційною привабливістю підприємства. Рукопис.

Бакалаврська кваліфікаційна робота представлена на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, 2025.

У бакалаврській кваліфікаційній роботі проаналізовано систему управління інвестиційною привабливістю підприємства та визначено основні напрями її удосконалення.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційна привабливість, інвестиційний проект, управління інвестиційною привабливістю.

Annotation

Danyuk V.Yu. Management of the investment attractiveness of an enterprise. Manuscript.

The bachelor's qualification work is submitted for the Bachelor's degree, field of knowledge 07 "Management and administration" of specialty 076 "Entrepreneurship, trade and stock exchange activity". Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr, 2025.

The bachelor's qualification work analyzes the system of management of the investment attractiveness of an enterprise and identifies the main areas of its improvement.

Keywords: investments, investment activity, investment attractiveness, investment project, investment attractiveness management.

ЗМІСТ

<i>Вступ</i>	4
<i>Розділ 1. Теоретичні основи управління інвестиційною привабливістю підприємства</i>	7
1.1. Поняття інвестиційної привабливості підприємства	7
1.2. Фактори впливу та механізм управління інвестиційною привабливістю підприємства	16
1.3. Методичні засади оцінки інвестиційної привабливості підприємства ...	25
1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері управління інвестиційною привабливістю підприємств	34
Висновки до розділу 1	41
<i>Розділ 2. Аналітична оцінка стану та напрями удосконалення управління інвестиційною привабливістю ПрАТ «Прожектор»</i>	43
2.1. Організаційно-управлінський аналіз підприємства	43
2.2. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства	50
2.3. Оцінка стану та системи управління інвестиційною привабливістю на підприємстві	58
2.4. Удосконалення управління інвестиційною привабливістю підприємства	67
Висновки до розділу 2	78
<i>Висновки</i>	80
<i>Список використаних джерел</i>	83
<i>Додатки</i>	90

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Управління інвестиційною привабливістю підприємства є важливим аспектом забезпечення його сталого розвитку та конкурентоспроможності на ринку. Інвестиційна привабливість визначається здатністю підприємства залучати зовнішні фінансові ресурси для реалізації своїх стратегічних цілей, таких як розширення виробництва, впровадження інновацій чи освоєння нових ринків. Вона є ключовим чинником для потенційних інвесторів при ухваленні рішення щодо вкладання капіталу. Високий рівень інвестиційної привабливості свідчить про фінансову стабільність підприємства, його ефективне управління та здатність генерувати прибуток у довгостроковій перспективі.

Формування позитивного іміджу підприємства на ринку інвестицій вимагає комплексного підходу до управління фінансовими, виробничими та маркетинговими процесами. До основних методів оцінки інвестиційної привабливості відносяться аналіз фінансової звітності, оцінка рентабельності, ліквідності та платоспроможності підприємства. Важливими також є показники ефективності використання активів, рівень заборгованості та структура капіталу. Урахування зовнішніх факторів, таких як економічне середовище, правове регулювання та ризики, також відіграє значну роль у процесі оцінки.

Ефективне управління інвестиційною привабливістю сприяє не лише залученню нових інвесторів, але й зміцненню взаємин із наявними партнерами. Це дозволяє підприємству досягати фінансової стабільності, знижувати ризики банкрутства та забезпечувати стабільне зростання. У сучасних умовах ринкової економіки підприємства, які вміло управляють своєю інвестиційною привабливістю, отримують конкурентні переваги та мають більше можливостей для реалізації стратегічних планів. Отже, управління інвестиційною привабливістю є стратегічно важливим завданням для будь-якого підприємства, що прагне до розвитку та успіху на ринку.

Дослідженню питань управління інвестиційною привабливістю

підприємства приділяли увагу іноземні і вітчизняні науковці: І.М. Вахович, С.Л. Волошенко, А.П. Гайдучкий, В.М. Гриньова, В.О. Дзеніс, С.С. Донцов, О.М. Зелінська, С.В. Ковальчук, К.М. Крамаренко, Н.Б. Кушнір, Т.В. Майорова, О.Г. Мельник, Г.В. Мисака, Т.Г. Рзаєва, А.Г. Семенов, Р.В. Скалюк, Н.Г. Слободян, П.С. Харів, Г.Ю. Шпортько, В.А. Яновська та інші.

Зазначене обумовило вибір теми, постановку мети та завдань бакалаврської кваліфікаційної роботи. Обрана тема повністю відповідає проблемам напряму підготовки за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Метою бакалаврської кваліфікаційної роботи є узагальнення та подальший розвиток теоретико-методичних засад управління інвестиційною привабливістю підприємства, а також визначення основних напрямів його удосконалення на підприємстві ПрАТ «Прожектор».

Поставлена мета обумовила вирішення наступних **завдань**:

- визначити поняття інвестиційної привабливості підприємства;
- дослідити фактори впливу та механізм управління інвестиційною привабливістю підприємства;
- обґрунтувати методичні засади оцінки інвестиційної привабливості підприємства;
- проаналізувати нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері управління інвестиційною привабливістю підприємств;
- провести організаційно-управлінський аналіз підприємства;
- провести діагностику фінансово-економічного стану підприємства;
- здійснити оцінку стану та системи управління інвестиційною привабливістю на підприємстві;
- обґрунтувати напрями удосконалення управління інвестиційною привабливістю на підприємстві.

Об'єктом дослідження у бакалаврській кваліфікаційній роботі виступає процес управління інвестиційною привабливістю підприємства, **предметом** – теоретичні, методичні та прикладні засади удосконалення управління

інвестиційною привабливістю підприємства.

Методи дослідження. У даній роботі було використано систему загальнонаукових та спеціальних методів пізнання. Для обґрунтування теоретичних основ підвищення ефективності процесу управління інвестиційною привабливістю підприємства використано аналіз, синтез, узагальнення, систематизацію науковометодичної літератури. Для проведення аналізу рівня управління інвестиційною привабливістю використано коефіцієнтний, порівняльний, калькуляційний методи. Для розробки заходів, спрямованих на підвищення ефективності здійснення процесу управління інвестиційною привабливістю підприємства використано методи спостереження, збору фактів, узагальнення та прогнозування.

Інформаційною базою дослідження виступили матеріали наукових досліджень закордонних і вітчизняних провідних учених і фахівців в галузі управління інвестиційною привабливістю підприємства, законодавчі та нормативні акти, електронні ресурси, а також фінансова та управлінська звітність досліджуваного підприємства.

Практичне значення одержаних результатів дослідження управління інвестиційною привабливістю підприємства полягає у можливості їх використання для прийняття ефективних управлінських рішень та формування інвестиційної стратегії розвитку підприємства. Отримані результати можуть бути корисними як для внутрішніх користувачів (керівництво, фінансові аналітики), так і для зовнішніх стейкхолдерів (потенційні інвестори, кредитори, партнери). Це сприяє залученню додаткових інвестицій та розширенню можливостей фінансування.

Структура та обсяг бакалаврської кваліфікаційної роботи. Бакалаврська кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладено на 89 сторінках друкованого тексту. Робота містить 27 таблиць та 9 рисунків. Список використаних джерел налічує 75 найменувань. Робота містить 3 додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ПРИВАБЛИВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття інвестиційної привабливості підприємства

Формування інвестиційної привабливості є одним із ключових чинників розвитку підприємства в сучасних умовах ринкової економіки. Висока інвестиційна привабливість дозволяє компанії залучати додаткові фінансові ресурси, необхідні для реалізації стратегічних проєктів, модернізації виробництва та впровадження інновацій. Завдяки цьому підприємство має можливість підвищити свою конкурентоспроможність, збільшити обсяги виробництва та освоїти нові ринки збуту. Інвестори надають перевагу підприємствам, які демонструють стабільний фінансовий стан, ефективне управління ресурсами та прозорість у веденні бізнесу. Крім того, наявність чіткої інвестиційної стратегії сприяє зміцненню ділової репутації компанії, що позитивно впливає на її взаємини з партнерами та клієнтами [74].

Підвищення інвестиційної привабливості також сприяє зростанню вартості підприємства, що є важливим для акціонерів та власників бізнесу. Успішне залучення інвестицій дозволяє підприємству швидше адаптуватися до змін зовнішнього середовища, зменшити ризики та забезпечити довгострокове зростання. В умовах глобалізації формування інвестиційної привабливості стає важливим чинником інтеграції в міжнародні ринки. Отже, системний підхід до розвитку інвестиційної привабливості є основою успішної діяльності підприємства на довгострокову перспективу [42].

Інвестиційна привабливість у контексті сталого розвитку підприємства охоплює комплекс економічних, соціальних та екологічних аспектів, які визначають здатність бізнесу до довгострокового зростання та стійкості. З економічної точки зору, вона включає фінансову стабільність, ефективність управління ресурсами, прибутковість та здатність підприємства генерувати

додаткову вартість. Соціальний аспект інвестиційної привабливості відображає корпоративну відповідальність, спрямовану на забезпечення належних умов праці, розвиток людського капіталу та підтримку місцевих громад. Екологічний компонент полягає у впровадженні екологічно чистих технологій, мінімізації негативного впливу на довкілля та раціональному використанні природних ресурсів. Гармонійне поєднання цих складових дозволяє підприємству не лише залучати інвестиції, а й зміцнювати свою репутацію на ринку як соціально відповідальної та екологічно свідомої організації. У сучасних умовах інвестори все частіше звертають увагу на те, наскільки діяльність підприємства відповідає принципам сталого розвитку, що робить інвестиційну привабливість вагомим чинником конкурентоспроможності [20].

Враховуючи результати проведених досліджень та наукових підходів окремих вчених [6; 17; 32; 34; 66], вважаємо за можливе здійснити узагальнення щодо розуміння природи формування інвестиційної привабливості. Інвестиційна привабливість розглядається як сукупність характеристик підприємства, що визначають його здатність залучати інвестиції для забезпечення сталого розвитку та зростання. Вона охоплює економічні, фінансові, соціальні та екологічні аспекти, які комплексно впливають на рівень довіри інвесторів та партнерів до підприємства. На думку вчених, формування інвестиційної привабливості залежить від внутрішніх факторів, таких як ефективність управління, фінансова стабільність, рівень інноваційної активності, а також від зовнішнього середовища, включаючи економічну ситуацію, політичну стабільність та регуляторну базу. Важливим аспектом є здатність підприємства демонструвати прозорість фінансової звітності, дотримуватися принципів корпоративної соціальної відповідальності та впроваджувати екологічно чисті технології. Інвестиційна привабливість також залежить від репутації підприємства на ринку, його конкурентоспроможності та здатності адаптуватися до змін ринкових умов. Таким чином, комплексний підхід до формування інвестиційної привабливості є основою ефективного управління підприємством у сучасних умовах глобалізації.

Узагальнення наукових підходів до розуміння змісту інвестиційної привабливості підприємств представлено у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Узагальнення наукових підходів до розуміння змісту
інвестиційної привабливості підприємств

Науковий підхід	Основні характеристики	Ключові фактори
Економічний	Розглядає інвестиційну привабливість як здатність підприємства генерувати прибуток і забезпечувати економічне зростання.	Фінансова стабільність, прибутковість, ефективність використання ресурсів.
Фінансовий	Орієнтований на аналіз фінансових показників для оцінки платоспроможності та ліквідності підприємства.	Рентабельність, ліквідність, структура капіталу.
Соціальний	Акцентує увагу на соціальній відповідальності підприємства, його впливі на суспільство та працівників.	Корпоративна соціальна відповідальність, умови праці, репутація.
Екологічний	Орієнтований на екологічну сталість, дотримання екологічних норм і стандартів.	Раціональне використання ресурсів, мінімізація забруднення, використання «зелених» технологій.
Комплексний	Поєднує економічні, фінансові, соціальні та екологічні аспекти для цілісного аналізу інвестиційної привабливості.	Стабільність, інноваційність, адаптивність до ринкових змін.
Інституційний	Враховує вплив інституційного середовища, законодавства та регуляторних механізмів.	Політична стабільність, правова база, податкова політика.

Джерело: складено автором на основі [5; 28]

Отже, наукові підходи до розуміння інвестиційної привабливості підприємств охоплюють економічний, фінансовий, соціальний, екологічний, комплексний та інституційний аспекти. Кожен із них акцентує увагу на різних факторах, таких як фінансова стабільність, рентабельність, корпоративна соціальна відповідальність, екологічна сталість та вплив регуляторного середовища. Комплексний підхід вважається найбільш повним, оскільки враховує взаємодію всіх зазначених аспектів. Узагальнені підходи дозволяють всебічно оцінити інвестиційну привабливість підприємства для забезпечення його сталого розвитку.

Поняття «інвестиційна привабливість» підприємства є предметом активних наукових дискусій, оскільки різні дослідники трактують його по-різному. Одні вчені зосереджуються на фінансових показниках, таких як рентабельність, ліквідність і платоспроможність, вважаючи їх основними критеріями оцінки. Інші акцентують увагу на соціальній відповідальності підприємства, його репутації та здатності взаємодіяти з громадськістю та партнерами. Окремі науковці розглядають інвестиційну привабливість з позиції екологічної сталості та впровадження «зелених» технологій, що відповідає сучасним тенденціям сталого розвитку. Більш комплексні підходи поєднують усі ці аспекти, намагаючись дати всебічну оцінку привабливості підприємства для потенційних інвесторів. Така різноманітність підходів свідчить про складність і багатовимірність самого поняття, що вимагає подальшого наукового дослідження [15; 36].

Наукові підходи до розуміння сутності поняття «інвестиційна привабливість» підприємства представлено у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Окремі наукові підходи до розуміння сутності поняття
«інвестиційна привабливість» підприємства

Автор	Визначення
1	2
Алексєєнко Л.М. [1]	Інвестиційна привабливість - здатність підприємства створювати додаткову вартість, залучати капітал та забезпечувати конкурентні переваги на ринку.
Вахович І.М. [9]	Інвестиційна привабливість - потенціал підприємства генерувати прибуток та досягати високої фінансової стабільності.
Гайдуцький А.П. [13]	Інвестиційна привабливість - здатність підприємства задовольняти вимоги інвесторів щодо рентабельності, ризику та ліквідності.
Дзеніс В.О. [20]	Інвестиційна привабливість оцінюється через рівень корпоративної соціальної відповідальності та взаємодію підприємства з суспільством.
Донцов С.С. [23]	Інвестиційна привабливість визначається за рівнем екологічної та соціальної відповідальності підприємства.
Керанчук Т.Л. [32]	Інвестиційна привабливість - спроможність підприємства впроваджувати екологічно чисті технології та знижувати негативний вплив на довкілля.
Мисака Г.В. [48]	Інвестиційна привабливість полягає у здатності підприємства адаптуватися до нових екологічних викликів та використовувати інноваційні підходи.

Продовження таблиці 1.2

1	2
Польшаков В.І. [53]	Інвестиційна привабливість - здатність підприємства забезпечити стабільний розвиток з урахуванням інтересів усіх зацікавлених сторін.
Рзаєв Г.І. [64]	Інвестиційна привабливість - інтеграція фінансових, соціальних та екологічних аспектів для досягнення сталого розвитку.
Слободян Н.Г. [70]	Інвестиційна привабливість формується під впливом інституційного середовища, правових норм та політичної стабільності.
Товстенюк О.В. [71]	Інвестиційна привабливість - здатність підприємства залучати капітал за рахунок високої прозорості управління та відповідності регуляторним вимогам.
Янковська В.А. [75]	Інвестиційна привабливість - потенціал підприємства для створення вартості на довгостроковий період із урахуванням економічних та ринкових змін.

Джерело: складено автором

Вважаємо, що інвестиційна привабливість підприємства - це комплексна характеристика, яка відображає здатність підприємства залучати внутрішні та зовнішні інвестиції завдяки ефективному використанню ресурсів, фінансовій стабільності, конкурентоспроможності, дотриманню принципів сталого розвитку та соціальної відповідальності. Вона базується на фінансових показниках, таких як рентабельність, ліквідність, платоспроможність, а також враховує нематеріальні фактори, зокрема репутацію підприємства, корпоративну культуру, інноваційність, адаптивність до ринкових змін та екологічну відповідальність.

Інвестиційна привабливість формується під впливом внутрішнього середовища підприємства, а також зовнішніх факторів - політичної стабільності, правового поля, економічної кон'юнктури та регуляторних вимог. Вона є основою для прийняття рішень інвесторами, визначає можливості підприємства щодо залучення капіталу для розширення діяльності, підвищення конкурентоспроможності та досягнення стратегічних цілей [75].

Інвестиційна привабливість відіграє ключову роль у забезпеченні сталого розвитку підприємства, оскільки вона визначає здатність компанії залучати фінансові ресурси для реалізації стратегічних планів і досягнення довгострокових цілей. Завдяки високій інвестиційній привабливості підприємство має можливість інвестувати у модернізацію виробничих

потужностей, впроваджувати інновації, покращувати якість продукції та підвищувати свою конкурентоспроможність на ринку. Це сприяє не лише економічному зростанню, але й соціальній відповідальності, розвитку кадрового потенціалу та зниженню екологічного впливу, що відповідає принципам сталого розвитку [64].

Значення інвестиційної привабливості для забезпечення сталого розвитку підприємства представлено на рис. 1.1.

Рис. 1.1. Значення інвестиційної привабливості для забезпечення сталого розвитку підприємства

Джерело: складено автором на основі [42; 53]

Принципи формування інвестиційної привабливості підприємства - це базові положення та правила, які визначають підходи до оцінки, підвищення та підтримки привабливості підприємства для потенційних інвесторів. Вони спрямовані на створення сприятливих умов для інвестування, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення сталого розвитку компанії. Основними принципами формування інвестиційної привабливості є ті, що наведено в табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Основні принципи формування інвестиційної привабливості

Принцип	Характеристика
Економічна доцільність	Забезпечення ефективного використання ресурсів для досягнення високих показників рентабельності та прибутковості.
Фінансова прозорість	Надання достовірної, відкритої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та стратегії розвитку підприємства.
Стабільність	Підтримка фінансової стабільності, ліквідності та платоспроможності, що знижує ризики для інвесторів.
Конкурентоспроможність	Забезпечення високої якості продукції, інноваційності та здатності адаптуватися до ринкових змін.
Відповідність вимогам ринку	Адаптація діяльності підприємства до потреб ринку, галузевих стандартів та регуляторних вимог.
Соціальна відповідальність	Дотримання етичних норм, сприяння розвитку суспільства, підтримка екологічної сталості.
Довгострокове стратегічне планування	Орієнтація на перспективний розвиток, розширення ринків збуту та освоєння нових напрямків діяльності.
Мінімізація ризиків	Виявлення, аналіз і управління ризиками для їх мінімізації та уникнення можливих втрат.
Диверсифікація	Розширення джерел фінансування, ринків збуту та напрямів діяльності для зменшення залежності від одного чинника.
Інноваційність	Впровадження новітніх технологій, оптимізація виробничих процесів та розвиток людського капіталу.

Джерело: складено автором на основі [36; 48]

Отже, принципи формування інвестиційної привабливості підприємства охоплюють важливі аспекти, які забезпечують його фінансову стабільність, конкурентоспроможність та здатність до сталого розвитку. Вони включають економічну доцільність, фінансову прозорість, здатність адаптуватися до змін ринку та вимог регуляторів, а також відповідальність перед суспільством та довгострокове стратегічне планування. Інвестиційна привабливість також

залежить від здатності підприємства знижувати ризики та впроваджувати інновації, що сприяють зростанню і розвитку. Дотримання цих принципів дозволяє підприємствам залучати інвестиції та забезпечувати стабільне фінансове зростання [15].

Високий рівень інвестиційної привабливості гарантує підприємству численні переваги, головні з яких представлено на рис. 1.2.

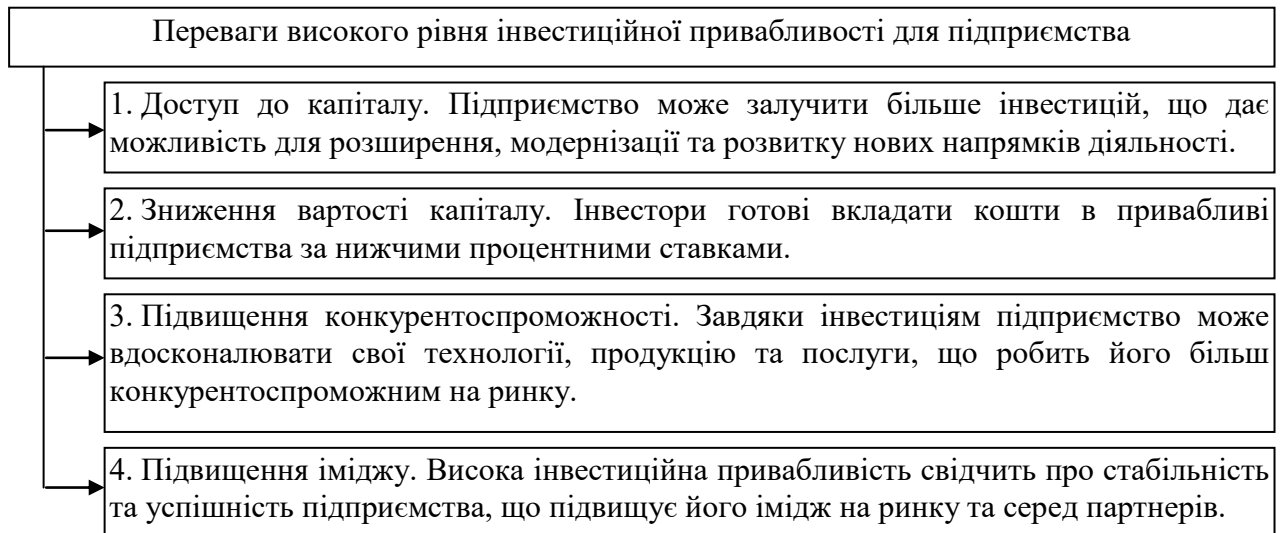

Рис. 1.2. Переваги високого рівня інвестиційної привабливості для підприємства

Джерело: складено автором на основі [6; 24]

Мета формування інвестиційної привабливості підприємства полягає у забезпеченні стабільного залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій для підтримки та розвитку підприємства, підвищення його конкурентоспроможності, фінансової стабільності та здатності до інноваційного зростання. Це досягається шляхом оптимізації використання ресурсів, покращення фінансових показників, підвищення ефективності управлінських процесів та впровадження новітніх технологій. В результаті підприємство здатне не тільки підтримувати свою діяльність на високому рівні, але й розширювати свою присутність на ринку, забезпечувати сталий розвиток та знижувати ризики для інвесторів.

Основні завдання формування інвестиційної привабливості підприємства включають ті, що представлені у табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Основні завдання формування інвестиційної привабливості підприємства

Завдання	Характеристика
Залучення інвестицій	Забезпечення постійного притоку внутрішніх та зовнішніх фінансових ресурсів для розвитку підприємства.
Підвищення конкурентоспроможності	Покращення позицій підприємства на ринку через інвестування в модернізацію, інновації та якість продукції.
Фінансова стабільність	Забезпечення платоспроможності, ліквідності та здатності своєчасно виконувати зобов'язання перед інвесторами та кредиторами.
Розширення ринків збуту	Використання інвестицій для освоєння нових ринків і розширення географії продажів, що сприяє збільшенню обсягів виробництва та доходів.
Інноваційний розвиток	Впровадження нових технологій, продуктів та процесів, що підвищують ефективність підприємства та його здатність до адаптації в умовах змінюваного ринку.
Забезпечення сталого розвитку	Залучення інвестицій для підтримки сталого розвитку підприємства з урахуванням екологічних, соціальних та економічних аспектів.
Зниження фінансових ризиків	Мінімізація ризиків, пов'язаних з коливаннями на ринку, за допомогою залучення інвестицій та використання їх для диверсифікації діяльності.
Покращення корпоративної репутації	Створення позитивного іміджу підприємства для залучення інвесторів, партнерів і клієнтів, що дозволяє стабільно залучати ресурси.
Підвищення ефективності управління	Інвестування в розвиток управлінських практик і систем, що сприяють більш ефективному використанню ресурсів та прийняттю стратегічних рішень.
Підтримка соціальної відповідальності	Створення умов для підтримки ініціатив підприємства, орієнтованих на соціальну та екологічну відповідальність, що може залучати відповідальних інвесторів.

Джерело: складено автором на основі [5; 30]

Таким чином, формування інвестиційної привабливості підприємства є ключовим елементом для забезпечення його сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності. Це процес, який включає в себе підвищення фінансової стабільності, прозорості, здатності адаптуватися до змін та впровадження інновацій. Інвестиційна привабливість сприяє залученню фінансових ресурсів, що дозволяє підприємствам модернізувати виробництво, розширювати ринки збуту та розвивати нові продукти. У результаті,

інвестиційна привабливість допомагає знижувати фінансові ризики, що робить підприємство більш стійким до зовнішніх впливів.

1.2. Фактори впливу та механізм управління інвестиційною привабливістю підприємства

Розвиток системи управління інвестиційною привабливістю підприємства вимагає комплексного підходу, оскільки на цей процес впливає низка різноманітних факторів. Врахування економічних, фінансових, соціальних та екологічних умов є важливим для забезпечення стійкого росту підприємства. Крім того, зовнішні фактори, такі як зміни в законодавстві, ринкові умови та технологічні інновації, значно впливають на здатність залучати інвестиції. Внутрішні фактори, як-от організаційна структура, ефективність управлінських процесів і корпоративна культура, також є невід'ємною частиною формування привабливості. Не менш важливим є аналіз ризиків, що може вплинути на довіру інвесторів та прийняття інвестиційних рішень. Інвестиційна привабливість підприємства безпосередньо залежить від здатності адаптуватися до цих змін і оперативно реагувати на зовнішні та внутрішні виклики. У зв'язку з цим, розвиток системи управління інвестиційною привабливістю потребує постійного моніторингу та вдосконалення з урахуванням множинних факторів, що взаємодіють між собою [36].

Фактори впливу на інвестиційну привабливість підприємства – це різноманітні внутрішні та зовнішні умови, які визначають здатність підприємства залучати інвестиції та забезпечувати стабільний розвиток.

Фактори впливу на формування інвестиційної привабливості підприємства узагальнено на рис. 1.3.

Зовнішні фактори впливу на формування інвестиційної привабливості підприємства є критично важливими для створення сприятливого середовища для залучення капіталу та розвитку бізнесу [15; 24]:

1. Економічний клімат в країні є ключовим чинником для інвестиційної привабливості підприємства. Стан національної економіки, рівень інфляції, процентні ставки, економічне зростання або спади, а також стабільність

валютного курсу безпосередньо впливають на інвестиційний потік.

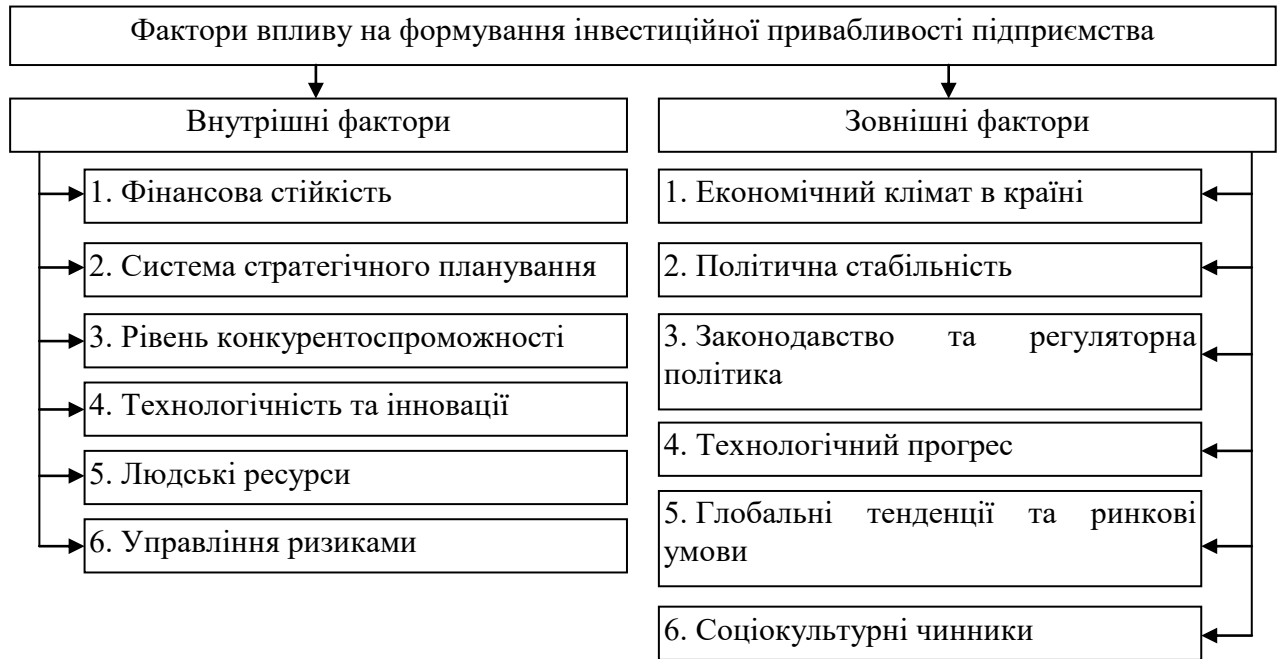

Рис. 1.3. Фактори впливу на формування інвестиційної привабливості підприємства

Джерело: складено автором на основі [5; 30]

Якщо економіка країни стабільна, з низьким рівнем інфляції та стійким економічним зростанням, підприємства стають більш привабливими для інвесторів.

2.. Політична стабільність у країні створює передумови для зростання інвестиційної привабливості підприємств, оскільки інвестори шукають надійні, передбачувані умови для ведення бізнесу. Нестабільна політична ситуація, часті зміни влади, кризи чи конфлікти можуть відлякувати потенційних інвесторів через високі ризики.

3. Законодавство та регуляторна політика. Зміни в податковому, трудовому, екологічному та інших регуляторних законах можуть мати як позитивний, так і негативний вплив на інвестиційну привабливість. Прозорі, стабільні та сприятливі для бізнесу законодавчі умови створюють довіру до країни та підприємства. Наявність корупції, заплутаність у законах або часті зміни в законодавстві можуть створювати невизначеність для інвесторів і знижувати

привабливість.

4. Технологічний прогрес. Інновації та розвиток нових технологій можуть значно підвищити ефективність підприємства та зробити його більш конкурентоспроможним на ринку. Країни, які активно впроваджують новітні технології, створюють більш вигідні умови для інвестицій, адже високотехнологічні підприємства можуть отримати доступ до нових ринків і можливостей для розвитку.

5. Глобальні тенденції та ринкові умови. Міжнародні економічні умови, глобальні торгові угоди, зміни в попиті на товари та послуги можуть сильно вплинути на бізнес в окремих країнах. Глобалізація, нові ринки, а також зміни в ціновій політиці можуть створити нові можливості або виклики для підприємств. Тому важливо враховувати ці тенденції при оцінці інвестиційної привабливості.

6. Соціокультурні чинники, як-от демографічні зміни, рівень освіти, культурні особливості та звички споживачів, також мають вплив на інвестиційну привабливість. Наприклад, зміни в споживчих звичках, попит на екологічні продукти, розвиток освіти та наукових досліджень можуть стимулювати підприємства адаптувати свою продукцію чи послуги під нові тренди, тим самим залучаючи інвесторів.

Кожен з цих зовнішніх факторів взаємодіє з іншими, утворюючи комплексну картину, яка визначає інвестиційну привабливість підприємства.

Внутрішні фактори впливу на формування інвестиційної привабливості підприємства - це елементи, що безпосередньо залежать від діяльності самого підприємства і можуть бути ним контрольовані або впливати на його здатність залучати інвестиції. До основних внутрішніх факторів належать [38; 50]:

1. Фінансова стійкість підприємства є основним чинником, що визначає його здатність генерувати прибуток і забезпечувати стабільний грошовий потік. Інвестори звертають увагу на рівень заборгованості, ліквідності, рентабельності та платоспроможності підприємства. Висока фінансова стійкість дозволяє підприємству долати економічні труднощі, знижувати ризики і забезпечувати стабільність у майбутньому, що робить його привабливим для інвесторів.

2. Система стратегічного планування. Ефективна система стратегічного планування дозволяє підприємству визначати свої довгострокові цілі, розробляти стратегії для їх досягнення та адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі. Це включає аналіз сильних і слабких сторін підприємства, можливостей та загроз, що дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення та залучати інвестиції для реалізації амбіційних планів розвитку.

3. Рівень конкурентоспроможності. Конкурентоспроможність підприємства визначається здатністю пропонувати продукцію чи послуги, які перевершують аналоги конкурентів за якістю, ціною, інноваційністю або іншими характеристиками. Високий рівень конкурентоспроможності робить підприємство привабливим для інвесторів, оскільки він свідчить про здатність підприємства досягати успіху на ринку та забезпечувати стабільне зростання.

4. Технологічність та інновації. Інвестори зацікавлені в підприємствах, які активно впроваджують новітні технології та інновації. Високий рівень технологічності дозволяє підвищити ефективність виробництва, знизити витрати та вдосконалити продукцію. Підприємства, що постійно оновлюють свої технології та інвестують в інновації, демонструють здатність адаптуватися до змін на ринку та мають конкурентні переваги, що є важливим для залучення інвестицій.

5. Людські ресурси. Кваліфіковані та мотивовані працівники є важливим внутрішнім фактором, що впливає на інвестиційну привабливість підприємства. Наявність висококласних фахівців, системи навчання та розвитку персоналу, а також організація ефективної комунікації в колективі сприяють підвищенню продуктивності праці, що безпосередньо впливає на фінансові результати підприємства. Інвестори оцінюють кадровий потенціал підприємства як важливу складову його успіху.

6. Управління ризиками. Ефективне управління ризиками дозволяє підприємству передбачати можливі загрози та зменшувати їх вплив на бізнес. Це включає фінансові, операційні, стратегічні та ринкові ризики, з якими підприємство може стикатися в процесі своєї діяльності. Підприємства з добре

розробленою системою управління ризиками виглядають більш надійними для інвесторів, оскільки вони знижують ймовірність фінансових втрат і непередбачуваних ситуацій.

Розробка ефективного механізму управління інвестиційною привабливістю підприємства (МУПП) є важливим стратегічним кроком для забезпечення його сталого розвитку та конкурентоспроможності на ринку. В умовах глобалізації та динамічних змін на економічних ринках підприємства стикаються з необхідністю залучення зовнішніх фінансових ресурсів для реалізації інвестиційних проектів. Наявність ефективного механізму дозволяє не лише залучити інвестиції, але й забезпечити їх правильне використання, що сприяє зростанню прибутковості та стабільності бізнесу. Крім того, така система допомагає адаптуватися до змін зовнішнього середовища, підвищуючи інвестиційну привабливість підприємства в умовах конкуренції. Врахування ключових факторів, які впливають на інвестиційну привабливість, дає можливість підприємствам оптимізувати свою діяльність і створювати умови для сталого економічного зростання. Розробка такого механізму вимагає комплексного підходу та врахування внутрішніх і зовнішніх факторів, що формують інвестиційну привабливість. Успішне впровадження МУПП може стати основою для досягнення стратегічних цілей підприємства та зміцнення його позицій на ринку [14; 75].

Механізм управління інвестиційною привабливістю підприємства (МУПП) - це комплекс організаційних, економічних, фінансових та управлінських заходів, спрямованих на підвищення здатності підприємства залучати інвестиції, оптимізувати використання інвестиційних ресурсів та забезпечити сталий розвиток бізнесу [67].

МУПП має на меті підвищення конкурентоспроможності підприємства, залучення зовнішніх і внутрішніх інвесторів, зниження ризиків інвестування, а також покращення репутації підприємства серед потенційних інвесторів. Важливим аспектом є постійний моніторинг і коригування управлінських рішень відповідно до змін в економічному середовищі та потреб інвесторів.

У формуванні механізму управління інвестиційною привабливістю підприємства (МУПП) важливо розглядати кілька ключових аспектів, які визначають його ефективність та здатність забезпечити сталий розвиток підприємства [67].

1. Необхідність та актуальність створення МУПП.

У сучасних умовах ринкової конкуренції підприємства стикаються з викликами щодо залучення інвестицій. Механізм управління інвестиційною привабливістю стає важливим інструментом для забезпечення стабільного фінансування, підвищення довіри інвесторів та максимізації результатів інвестиційної діяльності. Актуальність створення МУПП полягає в необхідності постійно адаптувати підприємство до змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі, що дозволяє збільшити його інвестиційну привабливість.

2. Мета та завдання функціонування МУПП.

Метою МУПП є підвищення інвестиційної привабливості підприємства через ефективне управління ресурсами, що забезпечують залучення інвестицій, а також покращення фінансових, організаційних і технологічних аспектів підприємства.

Завдання МУПП включають оцінку поточного інвестиційного потенціалу підприємства, розробку та реалізацію стратегії залучення інвестицій, а також оптимізацію внутрішніх процесів, що сприяють підвищенню цієї привабливості.

3. Основні функції МУПП.

Функції МУПП полягають у проведенні оцінки внутрішніх і зовнішніх факторів, що впливають на інвестиційну привабливість, розробці інвестиційних стратегій, формуванні політики управління ризиками, залученні ресурсів та підтримці інвестиційної діяльності. Основними функціями є: аналіз інвестиційної ситуації, управління інвестиційними потоками, залучення партнерів і інвесторів, а також моніторинг та контроль результатів реалізації інвестиційних проектів.

4. Модель функціонування МУПП. Модель функціонування МУПП повинна розглядати його як систему, що взаємодіє з усіма рівнями підприємства

та з зовнішнім середовищем. Важливим є включення етапів стратегічного планування, реалізації інвестиційних проектів та оцінки їх ефективності. Взаємодія з внутрішнім середовищем включає врахування ресурсних можливостей підприємства, а зовнішнє середовище охоплює аналіз ринку, економічних і політичних умов, що впливають на інвестиційну привабливість [74].

5. Елементи (субмеханізми) МУПП. Субмеханізми включають такі складові, як фінансовий менеджмент, управління проектами, маркетингові дослідження, ризик-менеджмент та комунікації з інвесторами. Кожен з субмеханізмів має свою мету та завдання, які спрямовані на забезпечення залучення інвестицій і підвищення ефективності їх використання. Визначення кожного з них включає конкретні кроки, які забезпечують узгодженість та цілісність всього механізму.

6. Взаємозв'язок функцій і процесів МУПП (концептуальна модель).

Концептуальна модель взаємозв'язку функцій та процесів МУПП передбачає інтеграцію всіх елементів механізму в єдину систему. Це забезпечує ефективне управління інвестиціями, зменшує ризики та сприяє досягненню поставлених цілей. Взаємозв'язок функцій гарантує, що кожен етап процесу інвестування буде під контролем, а результати можуть бути оптимізовані залежно від змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі [44].

7. Взаємозв'язок МУПП із процесом управління підприємством та корпоративною підтримкою.

Механізм управління інвестиційною привабливістю має бути інтегрований у загальний процес управління підприємством. Це забезпечує узгодженість між стратегією залучення інвестицій і іншими управлінськими процесами, такими як фінансове планування, маркетинг та операційне управління. Важливим є корпоративне забезпечення цього механізму через підтримку на всіх рівнях, включаючи керівництво та співробітників, що сприяє більш ефективному функціонуванню системи.

Модель механізму управління інвестиційною привабливістю підприємства

(МУПП) представлена на рис. 1.4.

Рис. 1.4. Модель механізму забезпечення інвестиційної привабливості підприємства (МЗІПП)

Джерело: складено автором на основі [20; 27]

Реалізація механізму управління інвестиційною привабливістю підприємства здійснюється на основі використання численних інструментів, які є основою інвестиційного менеджменту (табл. 1.5)

Таблиця 1.5

Інструменти управління інвестиційною привабливістю підприємства

Інструмент	Характеристика
Фінансовий аналіз та планування	Оцінка фінансової стійкості підприємства, прогнозування доходів та витрат, управління грошовими потоками для створення привабливого інвестиційного профілю.
Оцінка інвестиційних проектів	Визначення потенціалу проектів за допомогою методів оцінки, таких як NPV, IRR, аналіз чутливості для оцінки їх привабливості для інвесторів.
Маркетингові дослідження	Проведення досліджень ринку, аналіз конкурентів, визначення потреб споживачів та адаптація продукції до умов ринку для залучення інвесторів.
Управління ризиками	Створення стратегії для мінімізації фінансових, операційних та ринкових ризиків, що підвищує довіру інвесторів до підприємства.
Інновації та технологічний розвиток	Впровадження нових технологій та інновацій для підвищення ефективності виробництва, що може зробити підприємство більш привабливим для інвесторів.
Корпоративне управління	Запровадження прозорих процедур управління, підвищення ефективності керівництва, що створює сприятливу атмосферу для залучення інвестицій.
Залучення стратегічних партнерів	Створення альянсів та партнерств з іншими компаніями для спільного розвитку та збільшення інвестиційної привабливості.
Управління репутацією	Побудова та підтримка позитивного іміджу підприємства через PR, соціальну відповідальність та участь у громадських ініціативах.
Формування інвестиційних пропозицій	Розробка привабливих інвестиційних пропозицій, включаючи чітке пояснення бізнес-моделей, фінансових прогнозів та стратегій розвитку.
Фінансування через капітал	Залучення інвесторів через випуск акцій, облігацій чи інших фінансових інструментів для збільшення власного капіталу.
Бізнес-планування	Розробка детальних бізнес-планів з чіткими стратегіями, цілями та механізмами досягнення фінансових результатів, що демонструє інвестиційну привабливість.
Залучення державних субсидій	Використання можливостей державного фінансування для покриття частини витрат та зменшення інвестиційних ризиків.

Джерело: складено автором на основі [27; 67]

Таким чином, можна зробити висновок, що інструменти допомагають підприємствам покращити їх інвестиційну привабливість, підвищити ефективність управління та забезпечити стабільний потік інвестицій. Інструменти управління інвестиційною привабливістю підприємства включають фінансовий аналіз, маркетингові дослідження, управління ризиками та інновації, що сприяють підвищенню ефективності та довіри інвесторів.

1.3. Методичні засади оцінки інвестиційної привабливості підприємства

Оцінка інвестиційної привабливості підприємства є ключовим етапом у процесі залучення капіталу та забезпечення стабільного розвитку. Вона дозволяє не лише визначити потенціал підприємства для залучення інвестицій, а й виявити слабкі сторони, що потребують вдосконалення. Інвестори, приймаючи рішення про вкладання коштів, орієнтуються на комплексний аналіз фінансових, економічних, соціальних та управлінських аспектів діяльності підприємства. Оцінка інвестиційної привабливості допомагає підприємствам зрозуміти, на яких факторах слід зосередитись для підвищення ефективності управління та зниження інвестиційних ризиків. Крім того, вона дозволяє проаналізувати вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на здатність підприємства генерувати прибуток. Врахування таких факторів є основою для стратегічного планування і розвитку бізнесу на довгострокову перспективу. Оцінка інвестиційної привабливості також дає змогу виявити можливості для диверсифікації та оптимізації діяльності підприємства. Вона служить основою для формування стратегії залучення фінансування та реалізації інвестиційних проєктів. Для забезпечення сталого розвитку важливо враховувати сучасні тенденції ринку та глобальні зміни в економіці. Таким чином, оцінка інвестиційної привабливості є необхідною для ефективного управління підприємством і досягнення його стратегічних цілей [23; 34].

Оцінка інвестиційної привабливості підприємства - це комплексний процес аналізу фінансових, економічних, правових та соціальних аспектів діяльності підприємства з метою визначення його здатності залучати інвестиції. Цей процес включає оцінку рівня ризику, потенціалу прибутковості, ефективності управлінських структур, конкурентоспроможності та стану внутрішніх ресурсів підприємства [27].

Оцінка інвестиційної привабливості дозволяє інвесторам приймати обґрунтовані рішення щодо вкладання капіталу, а

підприємствам - вдосконалювати свою стратегію розвитку для підвищення привабливості на ринку [23].

Основні завдання проведення оцінки інвестиційної привабливості підприємства представлено у табл. 1.6.

Таблиця 1.6

Основні завдання проведення оцінки інвестиційної привабливості підприємства

Завдання	Характеристика
Аналіз фінансової стійкості	Оцінка фінансового стану підприємства для визначення здатності покривати зобов'язання та генерувати прибуток.
Визначення потенціалу прибутковості	Оцінка можливості підприємства отримувати стабільний прибуток на основі поточних і майбутніх фінансових показників.
Оцінка конкурентоспроможності	Аналіз позицій підприємства на ринку, порівняння з конкурентами, виявлення сильних і слабких сторін.
Аналіз інвестиційних ризиків	Визначення можливих ризиків, які можуть вплинути на дохідність інвестицій, включаючи фінансові, політичні та ринкові ризики.
Оцінка управлінської ефективності	Аналіз структури та ефективності управління, а також оцінка рівня кваліфікації керівництва підприємства.
Оцінка можливостей для розвитку	Визначення перспективних напрямків розвитку підприємства, що можуть підвищити його інвестиційну привабливість.
Визначення соціальних факторів	Оцінка впливу соціальних аспектів, таких як робочі умови, корпоративна культура та вплив на місцеву громаду.
Оцінка технологічного рівня	Визначення стану інновацій та технологічних можливостей підприємства для забезпечення конкурентної переваги.
Оцінка відповідності законодавству	Аналіз відповідності діяльності підприємства чинному законодавству та регуляторним вимогам, що може вплинути на інвестиційну привабливість.
Аналіз макроекономічних умов	Вивчення зовнішніх економічних факторів, таких як стан ринку, інфляція, курс валюти, що впливають на діяльність підприємства.

Джерело: складено автором на основі [50; 68; 73]

Представлені завдання дозволяють провести комплексну оцінку підприємства з різних аспектів і зробити обґрунтовані висновки щодо його інвестиційної привабливості.

Загалом, існують три основні підходи до вимірювання інвестиційної привабливості підприємства, які використовуються в практиці для оцінки здатності підприємства залучати інвестиції. Кожен підхід має свої особливості і орієнтований на різні аспекти діяльності підприємства [65; 75].

1. Перший підхід - на основі фінансово-економічного стану підприємства.

Цей підхід передбачає оцінку поточного фінансового стану підприємства через аналіз його фінансових показників. Зокрема, досліджуються такі критерії, як рентабельність, ліквідність, платоспроможність, оборотність капіталу та інші показники, що характеризують ефективність використання ресурсів. Оцінка фінансово-економічного стану дозволяє визначити здатність підприємства до стабільного функціонування, а також до погашення зобов'язань перед інвесторами [65].

2. Другий підхід - методи оцінки інвестиційних проєктів. Цей підхід спрямований на аналіз конкретних інвестиційних проєктів, які планує реалізувати підприємство. Він включає використання таких методів, як оцінка чистої поточної вартості (NPV), внутрішня норма доходності (IRR), період повернення інвестицій (Payback Period) та інші фінансові інструменти, що дозволяють визначити доцільність інвестування в конкретний проєкт. Завдяки цим методам можна не тільки оцінити ефективність проєкту, а й прогнозувати його прибутковість на майбутнє.

3. Третій підхід - на основі вартості підприємства. Цей підхід полягає в оцінці загальної вартості підприємства, яка може відображати його інвестиційну привабливість. Тут застосовуються методи визначення ринкової вартості підприємства через мультиплікатори (наприклад, коефіцієнт ціни до прибутку) або дисконтовані грошові потоки (DCF). Цей підхід дозволяє отримати загальну оцінку підприємства, яку можна порівняти з іншими підприємствами на ринку або використовувати для залучення інвестицій через продаж акцій чи частки в бізнесі [75].

Представлені три підходи надають різні точки зору на інвестиційну привабливість підприємства, дозволяючи інвесторам здійснювати більш точну та обґрунтовану оцінку можливостей для вкладення капіталу.

Звісно, що розроблено окремі методики, побудовані з комбінацією вищенаведених підходів. Змістова характеристика підходів до оцінювання інвестиційної привабливості підприємств на основі фінансово-економічного стану наведена у табл. 1.7.

Таблиця 1.7

Характеристика методів оцінювання інвестиційної привабливості
підприємства (ІПП) на основі фінансово-економічного стану

Дослідники (автори)	Зміст підходу	Примітка
1	2	3
Агентство з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій [46]	Інтегральна оцінка ІПП базується на даних форм фінансової звітності. Складові ІПП (групи показників): майновий стан, фінансова стійкість, ліквідність, прибутковість інвестицій, ділова активність, ринкова активність.	Наведено склад показників та методика їх зведення в ІПП.
Рзаєв Г.І., Шевчук М.О. [64]	ІПП базується на оцінці ефективності використання ресурсів підприємства, аналізі результативності та ефективності діяльності підприємства, аналізі фінансового стану підприємства та оцінці перспектив розвитку.	Не визначено, що мається на увазі під перспективами розвитку, та яким чином їх оцінювати
Вахович І.М., Забедюк М.С., Олександренко І.В. [9]	Інтегральна оцінка ІПП базується на даних форм фінансової звітності. Складові ІПП (групи показників): майновий стан, фінансова стійкість, прибутковість, ділова активність, ринкова активність.	Склад показників і методика формування інтегрованого показника відрізняються від [1]
Скалюк Р.В., Лоїк О.І. [69]	Оцінка ІПП базується на даних форм фінансової звітності. Складові ІПП (групи показників): показники майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності активів, рентабельності, ділової активності. Також описово відзначено, що при оцінці ІПП потрібно враховувати прогресивність технологій управління, кадровий потенціал підприємства тощо.	Склад фінансових показників відрізняється від [1; 4]. Конкретні показники оцінки прогресивності технологій управління, кадрового потенціалу не надано.
Кушнір Н.Б., Мужук Ю.В. [41]	Інтегральна оцінка ІПП базується на даних форм фінансової звітності. Складові ІПП: оборотність активів, прибутковість капіталу, фінансова стійкість та ліквідність активів.	Наведено склад показників та методика їх зведення в ІПП (розрахунок середньої геометричної)
Рзаєва Т.Г., Антонюк П.П., Подокопна О.Я. [65]	ІПП визначається системою чинників, серед яких: платоспроможність підприємства, стійкість фінансового стану, структура виробництва, якість та асортимент продукції, ефективність використання інформаційних технологій для налагодження контактів з інвесторами. Описово зазначено, що потрібно враховувати кадровий потенціал, територіальне розміщення підприємства.	Наведено склад показників, методика їх зведення в ІПП не представлена. Конкретні показники оцінки кадрового потенціалу та територіального розміщення не надано.

Продовження таблиці 1.7

1	2	3
Пилипенко О.І. [51]	Інтегральна оцінка ІПП базується на даних форм фінансової звітності. Складові ІПП (групи показників): майновий потенціал (стан), оборотність активів, прибутковість капіталу, фінансова стійкість, рух грошових коштів, раціональність; ліквідність активів; аналіз рентабельності; оцінка ймовірності банкрутства.	Наведено склад показників, методика їх зведення в ІПП не представлена.

Джерело: складено автором на основі [69; 84]

Згідно з поглядами автора, методика оцінки інвестиційної привабливості підприємства повинна базуватись на стратегічному підході, який враховує як внутрішні, так і зовнішні умови діяльності компанії. Вона повинна включати систему показників, що поєднує як кількісні, так і якісні критерії (рис. 1.5).

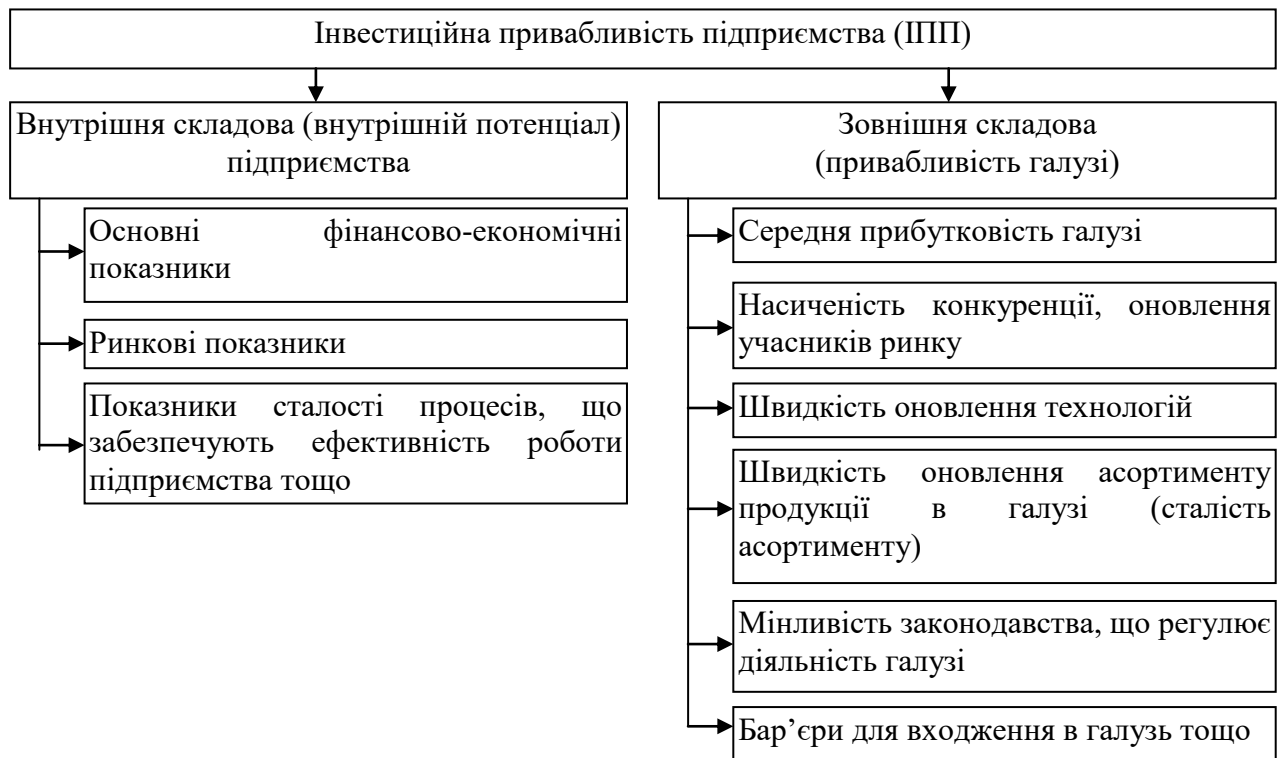

Рис. 1.5. Складові інвестиційної привабливості підприємства, як об'єктів діагностики та оцінювання

Джерело: складено автором на основі [20; 34]

Запропонований підхід передбачає використання ретроспективних даних, причому їх спектр є більш широким, що дозволяє оцінити динамічні зміни умов

функціонування підприємства, зокрема його здатність адаптуватися до змінних факторів зовнішнього середовища.

Для кожної з двох складових інвестиційної привабливості пропонується визначати окремі інтегральні показники, які в подальшому інтегруються в загальний показник на вищому рівні. Оскільки зовнішні інвестори часто не мають повного доступу до внутрішньої інформації підприємства, важливо використовувати дані, які надаються в примітках до фінансової звітності або публічних джерелах інформації [34].

Прикладами ринкових показників можуть бути: темпи зростання обсягів продажу, швидкість оновлення продуктового асортименту, рівень задоволення споживачів, репутація підприємства на ринку тощо. В залежності від специфіки продукції, яку реалізує підприємство, система ринкових показників буде змінюватись. Оцінка зовнішнього компоненту інвестиційної привабливості здійснюватиметься за допомогою експертних методів, які можуть бути індивідуальними або груповими. Збір інформації про особливості галузі є більш доступним, але потребує часу через необхідність обробки великих обсягів даних і їх систематизації. У випадку порівняння підприємств з однієї галузі, зовнішні умови будуть схожими, тому рішення щодо інвестування буде базуватись на аналізі внутрішніх факторів [15; 25].

В табл. 1.8 наведено аналіз основних підходів до комплексної оцінки інвестиційної привабливості підприємств.

Таблиця 1.8

Узагальнення основних підходів до комплексної оцінки інвестиційної привабливості підприємства

Методичний підхід	Сутність підходу	Переваги	Недоліки
1	2	3	4
Інтегральна оцінка інвестиційної привабливості	Оцінка підприємства через сукупний інтегральний показник, що враховує всі аспекти діяльності підприємства.	Дає загальну картину інвестиційної привабливості підприємства. Легко використовувати для порівняння різних компаній.	Втрата деталізації; інтегральний показник може не відображати важливих специфічних аспектів підприємства.

Продовження таблиці 1.8

1	2	3	4
Метод рейтингової оцінки	Визначення позиції підприємства серед конкурентів через присвоєння йому рейтингу на основі різних показників.	Простота в застосуванні, чітке ранжування підприємств за рівнем привабливості.	Суб'єктивізм у присвоєнні балів; можлива недостатня точність для складних підприємств.
Метод експертних оцінок	Оцінка інвестиційної привабливості підприємства на основі думок експертів в певній галузі.	Можливість врахування специфічних знань і досвіду експертів.	Суб'єктивізм; залежність від кваліфікації експертів; може бути витратним за часом.
Метод порівнянь	Оцінка підприємства через порівняння з аналогічними підприємствами, що працюють у тій самій галузі.	Можливість швидкої оцінки і порівняння; застосування в умовах нестабільності або обмежених даних.	Обмеження на використання лише аналогічних підприємств; може не враховувати особливості кожного підприємства.
Матричний метод	Оцінка привабливості підприємства на основі декількох критеріїв, які включають як внутрішні, так і зовнішні фактори.	Врахування широкого спектра факторів; зручність для візуалізації результатів у вигляді матриці.	Складність у виборі і значенні критеріїв; можливість суб'єктивного вибору ваг для кожного критерію.
Диференційований метод	Оцінка інвестиційної привабливості підприємства залежно від рівня різних типів інвестицій та їх специфіки.	Врахування різноманітних типів інвестицій; можливість адаптації до специфічних умов.	Необхідність детальної специфікації типів інвестицій; складність у застосуванні для великих підприємств з різноманітними інвестиціями.

Джерело: складено автором на основі [9; 13; 17; 27; 48]

Отже, оцінка інвестиційної привабливості підприємства може здійснюватися за допомогою різних методів, кожен з яких має свої переваги та недоліки. Інтегральна оцінка дає загальну картину, але може втрачати важливі деталі, тоді як рейтинговий метод дозволяє швидко порівняти підприємства за різними показниками. Експертні оцінки зберігають гнучкість та враховують специфіку підприємства, однак залежать від кваліфікації спеціалістів. Метод порівнянь ефективний у порівнянні аналогічних підприємств, але може бути обмеженим через неповну інформацію про конкурентів. Матричний метод та диференційований підхід дозволяють враховувати багатофакторні впливи, але

можуть бути складними у застосуванні через необхідність вибору відповідних критеріїв та їх значення.

Для оцінки інвестиційної привабливості підприємства запропоновано застосовувати інтегральний підхід, який базується на багаторівневій системі показників, що визначаються локальними й узагальнюючими чинниками (рис. 1.6).

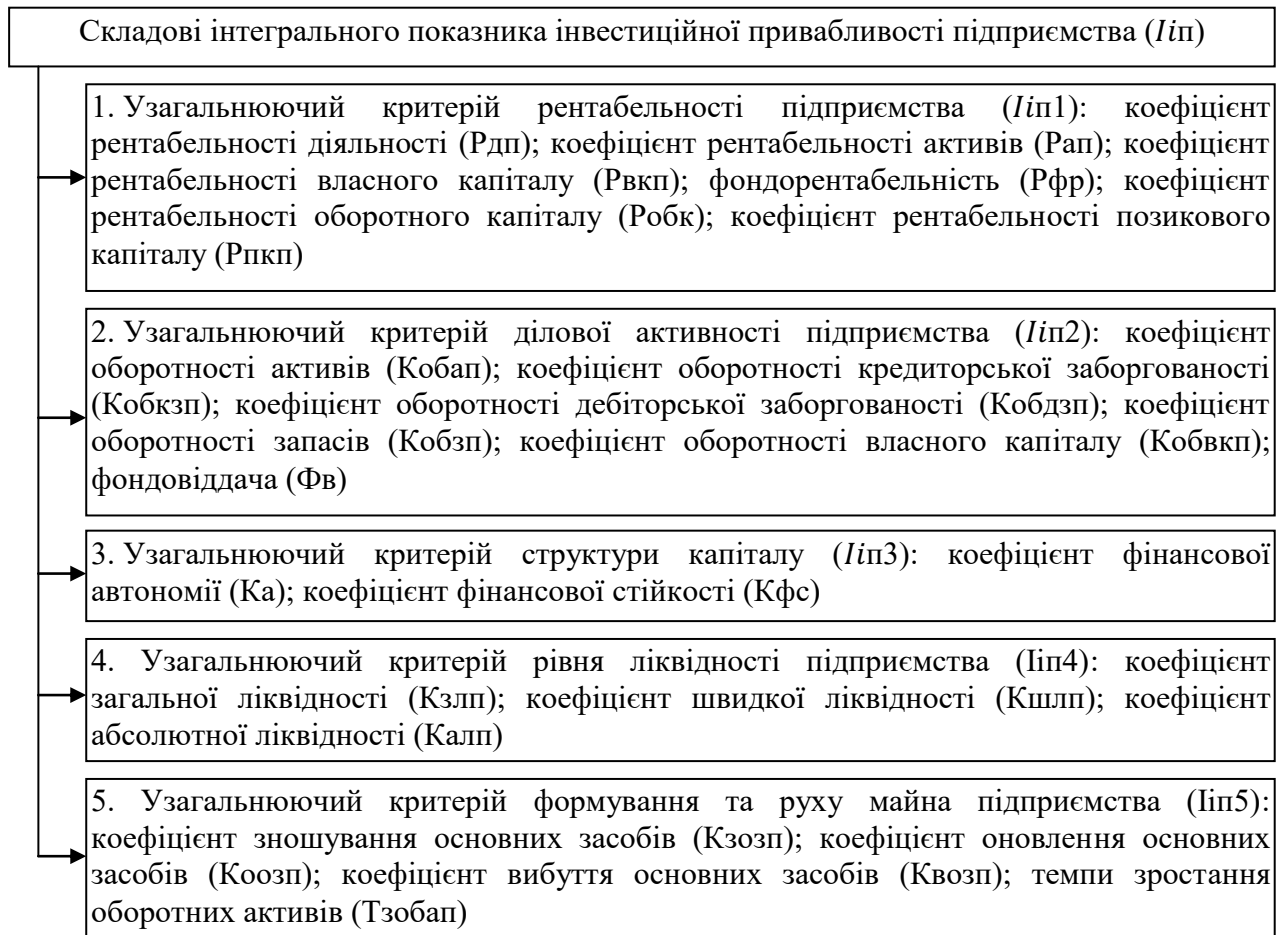

Рис. 1.6. Складові інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємства (I_{ip})

Джерело: складено автором на основі [27; 38]

Запропоновано метод інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємства використовувати за наступними етапами [27; 38]:

- 1) формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки локальних і узагальнюючих показників інвестиційної привабливості підприємства;
- 2) визначення локальних показників інвестиційної привабливості із

застосуванням аналітичних методів;

3) оцінка узагальнюючих критеріїв інвестиційної привабливості підприємства за моделями [27; 38]:

$$I_{ip1} = \sqrt[6]{R_{dp} \times R_{ap} \times R_{vkp} \times R_{fr} \times R_{obk} \times R_{pkp}} \quad (1.1)$$

$$I_{ip2} = \sqrt[6]{K_{obap} \times K_{obkzp} \times K_{obdzp} \times K_{obzp} \times K_{obvkp} \times \Phi_v} \quad (1.2)$$

$$I_{ip3} = \sqrt[2]{K_a \times K_{fs}} \quad (1.3)$$

$$I_{ip4} = \sqrt[3]{K_{zlp} \times K_{shlp} \times K_{alp}} \quad (1.4)$$

$$I_{ip5} = \sqrt[4]{K_{zozp} \times K_{oozp} \times K_{vzozp} \times T_{zobap}} \quad (1.5)$$

4) визначення вагових коефіцієнтів (K_{vi}) із застосуванням методу аналізу ієрархій, які характеризують вплив узагальнюючих критеріїв на інтегральний показник інвестиційної привабливості підприємства;

5) оцінка інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємства:

$$I_{ip} = I_{ip1} * K_{v1} + I_{ip2} * K_{v2} + I_{ip3} * K_{v3} + I_{ip4} * K_{v4} + I_{ip5} * K_{v5} \quad (1.6)$$

Значення інтегрального показника інвестиційної привабливості варіюються від 0 до 1 й більше. Рівні цього критерію представлені в табл. 1.9.

Таблиця 1.9

Рівні інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємства

Значення показника	Характеристика
0	відсутня інвестиційна привабливість
0,01 – 0,2	низький рівень
0,201 – 0,4	посередній рівень
0,401 – 0,6	помірний рівень
0,601 – 0,8	значний рівень
0,801 – 0,99	високий рівень
1 і більше	абсолютний рівень

Джерело: складено автором на основі [27; 38]

Представлений метод формує основу для розробки інтелектуальної системи інвестиційної привабливості будівельних підприємств.

Таким чином, комплексна оцінка інвестиційної привабливості підприємства є важливим інструментом для прийняття обґрунтованих інвестиційних рішень. Вона охоплює як внутрішні, так і зовнішні фактори, що впливають на потенціал

розвитку підприємства та його здатність адаптуватися до змінюваних умов. Важливість комплексної оцінки полягає в тому, що вона допомагає не тільки виявити сильні та слабкі сторони підприємства, а й формувати рекомендації щодо подальшого розвитку та управління ризиками.

1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері управління інвестиційною привабливістю підприємств

Нормативно-правове забезпечення відносин у сфері управління інвестиційною привабливістю підприємств є ключовим елементом для створення сприятливого середовища для інвестування. Воно включає в себе розробку та впровадження законодавчих актів, які регулюють інвестиційні процеси та забезпечують стабільність і передбачуваність для потенційних інвесторів. Наявність чітко визначених правових норм допомагає знижувати ризики та забезпечує захист прав і інтересів усіх учасників інвестиційної діяльності. Правове регулювання інвестиційної привабливості підприємств включає в себе норми, що стосуються корпоративного управління, фінансової звітності, податкових пільг, а також механізмів захисту інвестицій. Таке регулювання є основою для розвитку підприємницької активності, залучення зовнішніх і внутрішніх інвестицій, а також для ефективного використання ресурсів [73].

Без належного нормативно-правового забезпечення інвестиційний клімат може стати непередбачуваним і менш привабливим для інвесторів. Саме тому необхідно постійно вдосконалювати правову базу, орієнтуючись на міжнародний досвід і враховуючи специфіку національної економіки. Важливо також забезпечити прозорість і доступність інформації для всіх учасників інвестиційних процесів. В результаті створення ефективного нормативно-правового середовища підприємства зможуть підвищити свою інвестиційну привабливість і сприяти сталому економічному розвитку.

Нормативно-правове забезпечення відносин у сфері управління інвестиційною привабливістю підприємств є важливим елементом для формування стабільного і прозорого інвестиційного середовища. Основні особливості цього забезпечення можна визначити наступним чином [5; 24]:

1. Регулювання інвестиційної діяльності. Нормативно-правові акти мають за мету створити чіткі правила і стандарти для всіх учасників інвестиційного процесу. Це включає в себе законодавство, яке регулює процедури залучення інвестицій, правовий статус інвесторів, а також забезпечує юридичний захист інвесторів і підприємств.

2. Формування правових основ для інвестиційних механізмів. Важливою особливістю є впровадження правових норм, які регулюють механізми інвестування в конкретні проєкти, надання пільг та державних гарантій для інвесторів, а також визначення умов для державної підтримки інвестицій.

3. Регулювання корпоративного управління. Нормативно-правова база охоплює механізми корпоративного управління, що забезпечують прозорість діяльності підприємств, зокрема вимоги до фінансової звітності, аудиту, а також захист прав акціонерів і інших зацікавлених осіб.

4. Захист прав інвесторів. Система нормативно-правового забезпечення повинна включати механізми, які захищають права інвесторів від ризиків, пов'язаних з непередбачуваними змінами на ринку, правовими та економічними колізіями. Для цього існують норми щодо врегулювання спірних ситуацій, а також механізми захисту інвестицій через судові та позасудові органи.

5. Регулювання податкових і фінансових пільг. Особливістю є також правове регулювання податкових пільг для інвесторів, що дозволяє підприємствам залучати фінансові ресурси через пільгові умови оподаткування, субсидії або інші державні фінансові інструменти.

6. Системи моніторингу та контролю. Важливим аспектом є правове забезпечення контролю за виконанням умов інвестиційних контрактів і моніторинг ефективності використання інвестицій. Зазначене включає в себе

регулярний аудит діяльності підприємств, перевірки їх відповідності законодавчим вимогам та механізмам корпоративного управління.

7. Гармонізація з міжнародними стандартами. Для залучення іноземних інвестицій важливо, щоб національне законодавство було гармонізоване з міжнародними стандартами та вимогами, зокрема у сфері захисту прав інвесторів і стабільності фінансових інструментів.

8. Прозорість та доступність інформації. Встановлення вимог до прозорості діяльності підприємств, включаючи розкриття фінансової звітності, публікацію звітів для інвесторів, доступність даних щодо корпоративних структур та стратегій розвитку, що сприяє підвищенню привабливості.

Таким чином, нормативно-правове забезпечення відносин у сфері управління інвестиційною привабливістю підприємств є багатогранним і багатоаспектним процесом, що охоплює всі сфери діяльності підприємств, зокрема фінансові, юридичні та економічні, забезпечуючи сталий розвиток і стабільність інвестиційного клімату.

Основні нормативно-правові акти державного регулювання інвестиційної діяльності в Україні представимо у табл. 1.10.

Таблиця 1.10

Основні нормативно-правові акти державного регулювання
інвестиційної діяльності в Україні

Нормативно-правовий акт	Сфера регулювання
1	2
Конституція України [37]	Ст. 54 гарантує свободу наукової і технічної творчості, захист авторських прав та державне сприяння розвитку науки
Господарський кодекс України [14]	Глава 34, ст. 325-332 розкриває нормативно-правову сутність інновацій та інвестування; розкриває види інновацій та форми інвестицій; окреслює порядок державного регулювання такої діяльності
Закон України «Про інвестиційну діяльність» [55]	Визначає правову сутність інвестиційної діяльності та інвестиційних проєктів, об'єкти та суб'єктів інвестицій, їхні права та обов'язки; джерела фінансування інвестиційної діяльності; основи її державного регулювання, підтримки та стимулювання; порядок державних інвестицій; гарантії та захист прав суб'єктів інвестиційної діяльності

Продовження таблиці 1.10

1	2
Закон України «Про інноваційну діяльність» [56]	Визначено мету та принципи інноваційної політики, окреслено об'єкти та суб'єктів інноваційної діяльності; порядок державного регулювання інноваційної діяльності та її правовий режим; окреслено основи фінансування інноваційної діяльності та міжнародного співробітництва у цій сфері
Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [60]	Визначає пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні, в тому числі на період з 2011 по 2022 рік, а також середньострокові стратегічні напрями інноваційної діяльності та порядок моніторингу їх реалізації
Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» [62]	Визначає правову сутність технологічних парків; порядок спеціального режиму їхньої інноваційної діяльності; порядок фінансової підтримки інноваційних проектів та контролю за їх реалізацією
Закон України «Про режим іноземного інвестування» [61]	Визначає види іноземних інвестицій та форми їх здійснення; окреслює об'єкти таких інвестицій, порядок їх оцінки та державні гарантії; визначає основні умови співпраці з іноземним інвестором
Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [58]	Регулює відносини щодо провадження наукової і науково-технічної діяльності; визначає правовий статус суб'єктів такої діяльності, в тому числі НАНУ; окреслює державні гарантії соціально-правового статусу вчених та наукових працівників; основи державного регулювання та управління науковою та науково-технічною діяльністю, його форми та методи
Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу» [59]	Визначає предмет наукової і науково-технічної експертизи, її форми та види; права й обов'язки суб'єктів експертизи; порядок її проведення; основи державного регулювання, економічного забезпечення та відповідальності сторін
Закон України «Про спеціальну економічну зону «Яворів» [63]	Визначає, що метою СЕЗ «Яворів» є залучення інвестицій. Законом визначені органи управління СЕЗ, їхні повноваження та суб'єкти діяльності
Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні» [54]	Містить обґрунтування актуальності інноваційно-інвестиційних напрямів діяльності; визначає шляхи та напрями виконання програми; принципи реалізації державної політики у сфері інновацій та інвестицій; форми надання державної підтримки; перелік базових галузей економіки в контексті інноваційно-інвестиційної діяльності та очікувані результати

Джерело: складено автором

В Україні інвестиційна діяльність на засадах формування інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання регулюється великою кількістю законодавчих і нормативних актів. Серед основних документів, які урегульовують інвестиційні відносини в державі, слід зазначити Закони України «Про захист іноземних інвестицій на Україні» (від 10.09.1991 року № 1540а-ХІІ),

«Про інвестиційну діяльність» (від 8.09.1991 року № 1560-XII), «Про режим іноземного інвестування» (від 19.03.1996 року № 93/96-ВР), «Про державно-приватне партнерство» (від 01.07.2010 року № 2404-VI), «Про інститути спільного інвестування» (5.07.2012 року № 5080-VI).

Окремі аспекти регулювання інвестиційної діяльності, окрім вищезазначених нормативно-правових актів, регулюються нормами Податкового, Господарського, Цивільного, Земельного кодексів, забезпечується значною кількістю указів Президента України, постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України та ін. Також до правового забезпечення інвестиційної діяльності можна віднести окремі положення і статті викладені у Законах України «Про інноваційну діяльність» (від 4.07.2002 року № 40-IV), «Про концесію» (від 3.10.2019 року № 155-IX), «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» (від 23.02.2006 року №3480-IV) та ін.

Проведений аналіз стану нормативно-правового регулювання інвестиційної діяльності засвідчив, що інвестиційне законодавство потребує подальшого вдосконалення. Зокрема, необхідно актуалізувати законодавчі акти, щоб вони відповідали сучасним економічним умовам та тенденціям розвитку ринку. Існуючі норми часто не враховують швидкі зміни у сфері технологій та інновацій, а також не забезпечують належний рівень захисту прав інвесторів, що може вплинути на їхнє бажання вкладати капітал у національні підприємства. Крім того, важливим є удосконалення системи державної підтримки інвестицій, включаючи податкові пільги, субсидії та інші стимули для залучення інвесторів. Враховуючи глобальні економічні виклики, необхідно також гармонізувати національне законодавство з міжнародними стандартами, що сприятиме покращенню інвестиційної привабливості країни. Розробка та впровадження ефективних нормативно-правових механізмів допоможе створити стабільне і прозоре середовище для інвестицій та сприятиме сталому економічному розвитку підприємств.

Інформаційне забезпечення управління інвестиційною привабливістю підприємства - це система збору, обробки, аналізу та використання інформації,

яка необхідна для оцінки та прийняття управлінських рішень щодо підвищення інвестиційної привабливості підприємства. Воно включає в себе як внутрішні, так і зовнішні джерела інформації, зокрема фінансові звіти, ринкові дані, оцінки конкурентів, інформацію про галузь та економічну ситуацію в країні. Це дозволяє керівникам підприємства оцінювати поточний стан підприємства, його здатність адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі та сприяє ефективному управлінню ресурсами з метою підвищення привабливості для потенційних інвесторів [53].

Інформаційне забезпечення також охоплює використання сучасних інформаційних технологій для автоматизації процесів збору і аналізу даних, що дозволяє оперативно приймати обґрунтовані рішення та знижувати рівень ризиків.

До складу системи інформаційного забезпечення управління інвестиційною привабливістю підприємства ми пропонуємо включити такі складові [43; 53]:

1. Фінансова інформація - звіти про прибутки та збитки, баланс підприємства, звіт про рух грошових коштів, фінансові коефіцієнти, що дозволяють оцінити фінансову стійкість і ліквідність підприємства.

2. Інформація про ринок та конкурентів - дані про ринкові тенденції, частку ринку, аналіз конкурентів, ціни, попит і пропозицію на продукцію підприємства, а також основні конкурентні переваги.

3. Аналіз зовнішнього середовища - інформація про політичну, економічну та правову ситуацію в країні та світі, а також інформація про галузеві стандарти, законодавчі зміни, які можуть впливати на діяльність підприємства.

4. Інформація про інновації та технології - дані щодо впровадження нових технологій, інноваційних процесів, досліджень і розробок, що можуть підвищити ефективність діяльності та конкурентоспроможність підприємства.

5. Маркетингова інформація - звіти про маркетингові дослідження, поведінку споживачів, ефективність маркетингових кампаній, рівень задоволеності клієнтів, імідж підприємства на ринку.

6. Інформація про людські ресурси - дані про кваліфікацію та досвід працівників підприємства, рівень мотивації, корпоративну культуру, а також кадрову політику підприємства.

7. Аналіз ризиків - інформація про внутрішні і зовнішні ризики, що можуть вплинути на інвестиційну привабливість, а також про заходи щодо їх мінімізації.

8. Інформаційні технології та програмне забезпечення - використання спеціалізованих програм і систем для збору, обробки та аналізу інформації, що дозволяє автоматизувати процеси прийняття рішень і оптимізувати управлінські функції.

Складові системи інформаційного забезпечення управління інвестиційною привабливістю підприємства представлено на рис. 1.7.

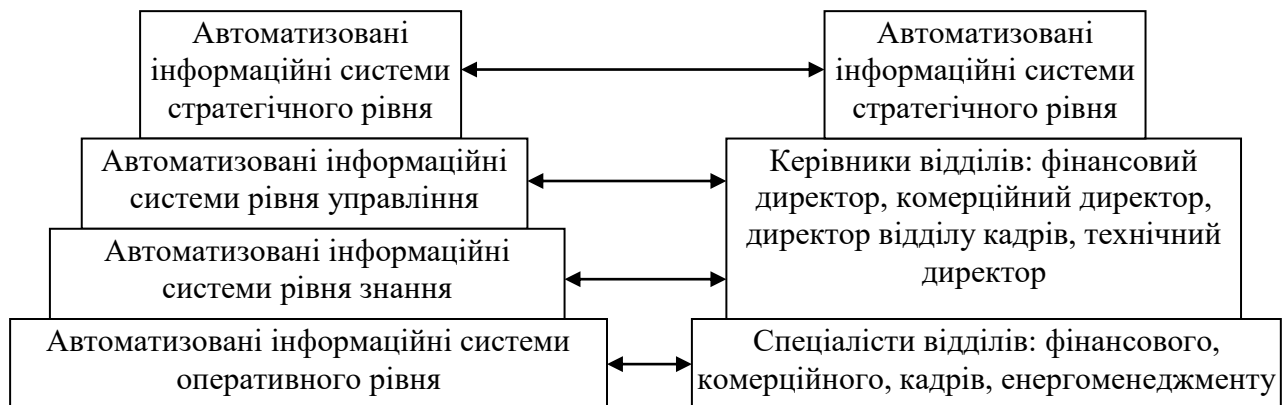

Рис. 1.7. Складові системи інформаційного забезпечення управління інвестиційною привабливістю підприємства

Джерело: складено автором на основі [67]

Таким чином, подальший розвиток систем інформаційного забезпечення управління інвестиційною привабливістю підприємства є критично важливим для забезпечення ефективного прийняття управлінських рішень. Сучасні умови ринку та постійно змінювані фактори зовнішнього середовища вимагають адаптації та вдосконалення існуючих інформаційних систем. Впровадження новітніх технологій і аналітичних інструментів дозволить значно підвищити точність і оперативність оцінки інвестиційної привабливості.

Висновки до розділу 1

За результатами проведеного дослідження теоретичних основ управління інвестиційною привабливістю підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Визначено, що інвестиційна привабливість підприємства - це комплексна характеристика, яка відображає здатність підприємства залучати внутрішні та зовнішні інвестиції завдяки ефективному використанню ресурсів, фінансовій стабільності, конкурентоспроможності, дотриманню принципів сталого розвитку та соціальної відповідальності. Вона базується на фінансових показниках, таких як рентабельність, ліквідність, платоспроможність, а також враховує нематеріальні фактори, зокрема репутацію підприємства, корпоративну культуру, інноваційність, адаптивність до ринкових змін та екологічну відповідальність.

2. Встановлено, що формування інвестиційної привабливості підприємства є ключовим елементом для забезпечення його сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності. Це процес, який включає в себе підвищення фінансової стабільності, прозорості, здатності адаптуватися до змін та впровадження інновацій. Інвестиційна привабливість сприяє залученню фінансових ресурсів, що дозволяє підприємствам модернізувати виробництво, розширювати ринки збуту та розвивати нові продукти. У результаті, інвестиційна привабливість допомагає знижувати фінансові ризики, що робить підприємство більш стійким до зовнішніх впливів.

3. Узагальнено, що розвиток системи управління інвестиційною привабливістю підприємства вимагає комплексного підходу, оскільки на цей процес впливає низка різноманітних факторів. Врахування економічних, фінансових, соціальних та екологічних умов є важливим для забезпечення стійкого росту підприємства. Крім того, зовнішні фактори, такі як зміни в законодавстві, ринкові умови та технологічні інновації, значно впливають на здатність залучати інвестиції. Внутрішні фактори, як-от організаційна структура, ефективність управлінських процесів і корпоративна культура, також є

невід'ємною частиною формування привабливості. Не менш важливим є аналіз ризиків, що може вплинути на довіру інвесторів та прийняття інвестиційних рішень.

4. Обґрунтовано, що механізм управління інвестиційною привабливістю підприємства (МУПП) - це комплекс організаційних, економічних, фінансових та управлінських заходів, спрямованих на підвищення здатності підприємства залучати інвестиції, оптимізувати використання інвестиційних ресурсів та забезпечити сталий розвиток бізнесу. МУПП має на меті підвищення конкурентоспроможності підприємства, залучення зовнішніх і внутрішніх інвесторів, зниження ризиків інвестування, а також покращення репутації підприємства серед потенційних інвесторів. Важливим аспектом є постійний моніторинг і коригування управлінських рішень відповідно до змін в економічному середовищі та потреб інвесторів.

5. Встановлено, що комплексна оцінка інвестиційної привабливості підприємства є важливим інструментом для прийняття обґрунтованих інвестиційних рішень. Вона охоплює як внутрішні, так і зовнішні фактори, що впливають на потенціал розвитку підприємства та його здатність адаптуватися до змінюваних умов. Важливість комплексної оцінки полягає в тому, що вона допомагає не тільки виявити сильні та слабкі сторони підприємства, а й формулювати рекомендації щодо подальшого розвитку та управління ризиками.

6. Доведено, що без належного нормативно-правового забезпечення інвестиційний клімат може стати непередбачуваним і менш привабливим для інвесторів. Саме тому необхідно постійно вдосконалювати правову базу, орієнтуючись на міжнародний досвід і враховуючи специфіку національної економіки. Подальший розвиток систем інформаційного забезпечення управління інвестиційною привабливістю підприємства є критично важливим для забезпечення ефективного прийняття управлінських рішень. Сучасні умови ринку та постійно змінювані фактори зовнішнього середовища вимагають адаптації та вдосконалення існуючих інформаційних систем.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СТАНУ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ПРИВАБЛИВІСТЮ ПрАТ «ПРОЖЕКТОР»

2.1. Організаційно-управлінський аналіз підприємства

Об'єктом дослідження актуальних питань управління інвестиційною привабливістю підприємства обрано ПрАТ «Прожектор», що розташоване в м. Малин, Житомирської області.

Організаційно-правова характеристика підприємства ПрАТ «Прожектор» представлена у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Організаційно-правова характеристика підприємства ПрАТ «Прожектор»

Ознаки	Характеристика
Повне найменування юридичної особи	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО ПРОЖЕКТОР
Скорочена назва	ПрАТ «Прожектор»
Статус юридичної особи	Зареєстровано
Код ЄДРПОУ	14307825
Дата реєстрації	26.11.1996 р.
Уповноважені особи	Подзірей Іван Іванович
Організаційно-правова форма	Акціонерне товариство
Розмір статутного капіталу	5 853 730,00 грн.
Форма власності	Приватна
Види діяльності	Основний: 30.20 Виробництво залізничних локомотивів і рухомого складу Інші: 31.09 Виробництво інших меблів 01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур 16.10 Лісопильне та стругальне виробництво
Місцезнаходження юридичної особи	Україна, 11603, Житомирська обл., Коростенський р-н, місто Малин, вул.Володимирська, будинок 36

Джерело: складено автором за даними підприємства

Отже, юридична особа ПрАТ «Прожектор», код ЄДРПОУ 14307825, було зареєстровано 26.11.1996 р. Розмір статутного капіталу юридичної особи складає

5853730,00 грн. На час останнього оновлення даних 19.03.2025 р. стан юридичної особи - зареєстровано. Уповноваженою особою юридичної особи ПрАТ «Прожектор» є Подзірей Іван Іванович.

Приватне акціонерне товариство «Прожектор» засноване 1969 року на базі потенціалу об'єднання «Октава» Міністерства електронної промисловості. Підприємство виготовляло пристрої надвисоких частот для ВПК України.

Приватне акціонерне товариство «Прожектор» є правонаступником Відкритого акціонерного товариства «Прожектор», що було засновано відповідно до наказу Фонду державного майна України від 30 жовтня 1996 року № 30 – АТ шляхом перетворення державного підприємства Малинський завод «Прожектор» у Публічне акціонерне товариство відповідно до Указу Президента України «Про заходи щодо забезпечення прав громадян на використання приватизаційних майнових сертифікатів» від 26 листопада 1994 р. № 99/94 [49].

На сьогоднішній день підприємство має потужну виробничу базу та висококваліфіковані кадри, має можливість розробки, впровадження та виробництва виробів електронної, приладобудівної та машинобудівної промисловості.

Понад 20 років ПрАТ «Прожектор» займається розробкою та виробництвом цифрових систем передачі, діагностичних систем контролю, каркасно-шафних виробів, металообробкою, деревообробкою.

На ПрАТ «Прожектор» освоєно широку гаму технологічних процесів [49]:

- механічна обробка, від заготівельних операцій до остаточної обробки, з використанням гільйотинних ножиць, лентопільних верстатів типу «Амада», на координатно-висічному пресі, пресі для згинання типу «Амада», кривошипних та гідравлічних пресах виробництва країн СНД. При обробці пруткового та листового металу використовують, крім універсальних токарних та фрезерних верстатів, швейцарські токарні верстати типу «Шаублін», фрезерні верстати типу «Мікрон» з ЧПУ та інші верстати з ЧПУ;

- лиття реактивних та термореактивних пластмас, пресування гумових виробів. Використовується обладнання термопласт автоматів типу «KYASI»,

гідравлічні преси та шпінцмашини;

- радіомонтажний процес з використанням формувального обладнання радіоелементів, паяння хвилею, а також процес плоского монтажу без корпусних радіоелементів;

- каркасно-складальний процес дозволяє виробляти практично всі шафні конструкції: від шаф для побутових приміщень до монтажних (дюймових) шаф для електромонтажу, всієї гами розмірів, що використовується;

- гальванічне покриття цинком, фосфатуванням металевих вузлів, покриття олововісмутом, хромом;

- на підприємстві встановлено лінію фарбування, як рідкими фарбами, так і порошковими, на обладнанні чеської фірми «Галатек», що забезпечує повноцінну обробку металовиробів у великих обсягах, у короткі терміни та з чудовою якістю;

- процес лиття алюмінієвих сплавів під тиском;

- виготовлення картонної упаковки;

- процеси обробки деревини, від розпилення круглого лісоматеріалу до виготовлення столярних виробів;

- процеси ковальської ковки та термічної обробки деталей;

- електроерозійне оброблення деталей. Порізка проводом та прошивка круглих, фасонних отворів електродом.

ПрАТ «Прожектор» є юридичною особою з дати його державної реєстрації. Товариство у своїй діяльності керується Конституцією, законами України, рішеннями Верховної Ради України, Указами Президента України, Декретами і Постановами Кабінету Міністрів України, даним Статутом та внутрішніми положеннями [49].

ПрАТ «Прожектор» є господарським товариством, статутний капітал якого поділено на визначену кількість часток однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються акціями. Товариство є правонаступником державного підприємства Малинський завод «Прожектор». Товариство здійснює вільний вибір видів підприємницької діяльності,

самостійно формує програми діяльності, вибирає постачальників та споживачів продукції, робіт і послуг, встановлює ціни відповідно до чинного законодавства.

Для здійснення підприємницької діяльності ПрАТ «Прожектор» залучає і використовує матеріально-технічні, фінансові, трудові та інші види ресурсів, використання яких не заборонено чинним законодавством. Товариство відкриває розрахунковий та інші рахунки в банках України, а також у банках інших держав, якщо це дозволено їх чинним законодавством. Товариство має круглу печатку зі своєю назвою, штампи із своїми реквізитами, фірмовий бланк. Майно Товариства складається з основних засобів та оборотних коштів, а також матеріальних та нематеріальних цінностей, вартість яких відображено в балансі Товариства. Майно Товариства формується з джерел, не заборонених чинним законодавством України.

ПрАТ «Прожектор» є власником [49]:

- майна, переданого йому засновником у власність;
- продукції, виробленої Товариством у результаті господарської діяльності;
- одержаних доходів (прибутку);
- житлового фонду, що не є державною власністю;
- іншого майна, набутого на підставах, не заборонених чинним законодавством.

ПрАТ «Прожектор» має право продавати, передавати безоплатно, обмінювати, здавати в оренду юридичним та фізичним особам засоби виробництва та інші матеріальні цінності, використовувати та відчужувати їх іншим шляхом, якщо це не суперечить чинному законодавству України та цьому Статуту. Товариство має право випускати акції, облігації та інші цінні папери. Умови випуску та порядок розміщення акцій та облігацій визначаються у рішенні про їх випуск. Товариство самостійно відповідає за своїми зобов'язаннями усім своїм майном. Товариство не відповідає за зобов'язаннями акціонерів. До Товариства та його органів не можуть застосовуватися будь-які санкції, що обмежують їх права, у разі вчинення акціонерами протиправних дій. Акціонери не відповідають за зобов'язаннями Товариства і несуть ризик збитків,

пов'язаних з діяльністю Товариства, тільки в межах належних їм акцій. До акціонерів не можуть застосовуватися будь-які санкції, що обмежують їх права, у разі вчинення протиправних дій Товариством або іншими акціонерами.

ПрАТ «Прожектор» створюється без обмеження строку його діяльності, з метою здійснення підприємницької діяльності для одержання прибутку в інтересах акціонерів Товариства, збільшення добробуту акціонерів у вигляді зростання ринкової вартості акцій Товариства, а також отримання акціонерами дивідендів.

Предметом діяльності ПрАТ «Прожектор» є [49]:

- виробництво багатоканальної апаратури зв'язку;
- виробництво товарів народного споживання та надання платних послуг населенню;
- торгово-комерційна та зовнішньоекономічна діяльність, у тому числі:
 - оптова і роздрібна реалізація власної та контрагентської продукції, організація та здійснення оптової, комісійної, консигнаційної та роздрібно торгівлі на території України та за її межами через власну та іншу торгову мережу;
 - здійснення торгово-закупівельної діяльності для підприємств, установ, організацій, громадян, у тому числі іноземних;
 - товарообмінні (бартерні) операції у відповідності до діючого законодавства;
 - ремонтно-механічне та пластмасове виробництво;
 - операції по імпорту та експорту товарів, робіт, послуг та орендні операції, в тому числі лізингові операції між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності;
 - здійснення оптово-роздрібно торгівельної діяльності;
 - використання та застосування для виробничих потреб придбаної атестованої продукції промислово-технічного призначення, що має сертифікат відповідності;
 - розробка і впровадження програмного забезпечення;

- здійснення операцій з нерухомістю, в т. ч. оренда, купівля, продаж, обмін житла та нежилых приміщень.

На рис. 2.1 представлена організаційна структура управління ПрАТ «Прожектор».

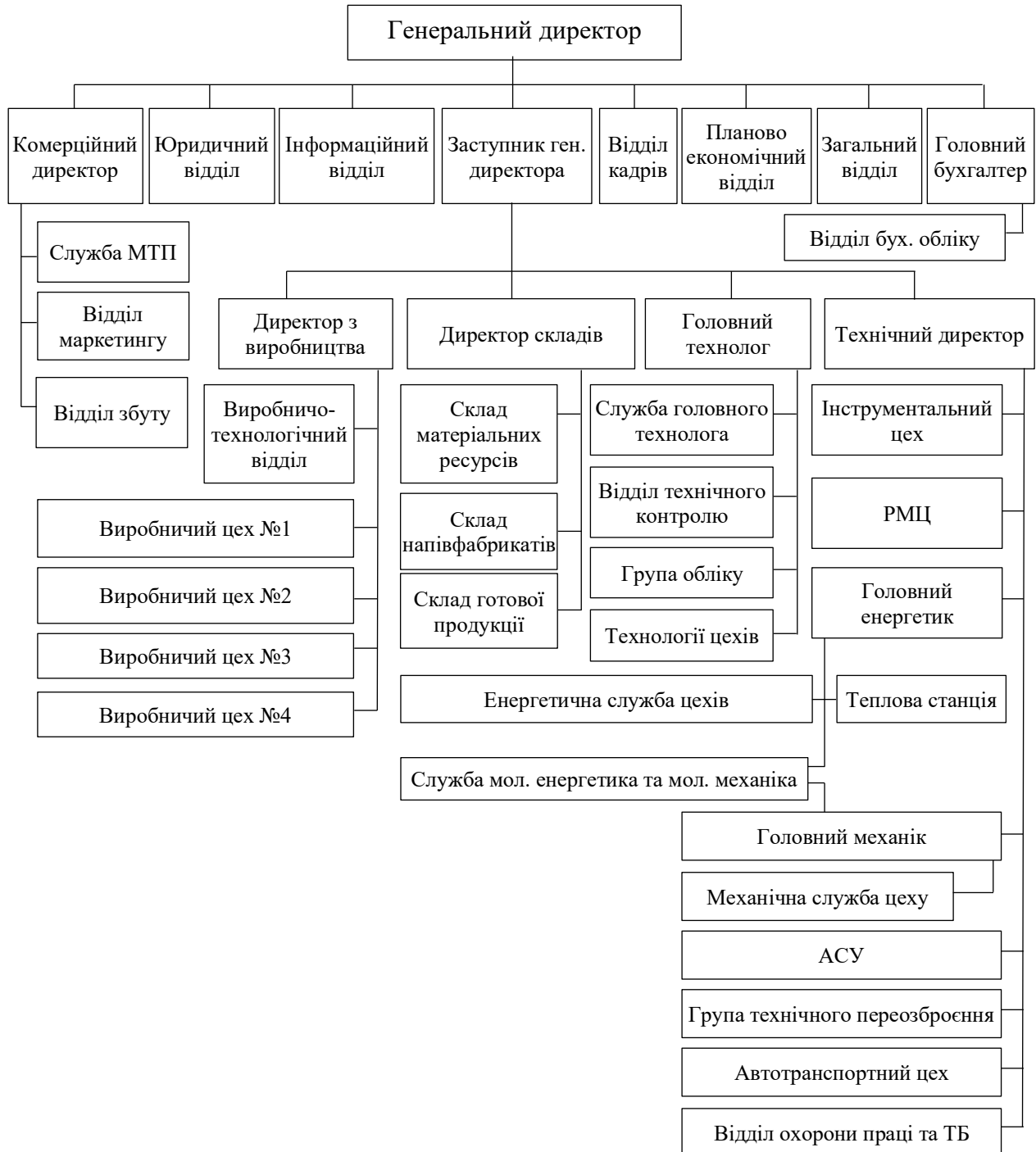

Рис. 2.1. Організаційна структура ПрАТ «Прожектор»

Джерело: складено автором за даними підприємства

Організаційна структура ПрАТ «Прожектор» побудована за лінійно-функціональним принципом, що забезпечує чітке розподілення обов'язків та

відповідальності серед різних підрозділів підприємства. У межах цієї структури кожен підрозділ виконує свої специфічні функції, а керівники підрозділів підпорядковуються безпосередньо вищому керівництву. Така організація дозволяє ефективно координувати діяльність підприємства, забезпечуючи оперативність управлінських рішень і стабільність у виконанні завдань.

Лінійно-функціональна структура сприяє злагодженості роботи між різними відділами, такими як виробничий, фінансовий, технологічний, маркетинговий тощо, що забезпечує оптимальне використання ресурсів і зниження ймовірності виникнення конфліктів між функціональними одиницями. Водночас, така організація дозволяє забезпечити централізоване управління і чітке контролювання виробничих процесів.

Таким чином, можна зробити висновок, що ПрАТ «Прожектор» демонструє стабільний розвиток завдяки наявності потужної виробничої бази, висококваліфікованих кадрів та широкого спектру технологічних процесів. Підприємство займається виробництвом продукції для електронної, приладобудівної та машинобудівної промисловості, зокрема цифрових систем передачі та діагностичних систем, що дозволяє йому підтримувати конкурентоспроможність на ринку. Сучасний стан підприємства відзначається високим рівнем технологічних інвестицій та модернізацією виробничих потужностей, що дозволяє виробляти продукцію за міжнародними стандартами якості. Водночас, для забезпечення сталого розвитку ПрАТ «Прожектор» необхідно впроваджувати інноваційні технології та розширювати асортимент продукції, зокрема за рахунок нових сегментів ринку. Перспективи розвитку підприємства також включають диверсифікацію виробничих напрямків та освоєння нових технологій, таких як лиття алюмінієвих сплавів під тиском і процеси електроерозійного оброблення деталей. Крім того, важливим напрямком є розвиток ринкових відносин, що включає покращення взаємодії з потенційними партнерами та залучення нових інвестицій.

2.2. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства

Діагностика фінансово-економічного стану підприємства є ключовим етапом у процесі його управління та розвитку. Вона дозволяє не лише оцінити поточний стан компанії, але й виявити потенційні ризики, які можуть негативно вплинути на її діяльність у майбутньому. Аналіз фінансових показників є необхідним для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та коригування стратегії розвитку підприємства. Оскільки фінансова стабільність і економічна ефективність є основними факторами конкурентоспроможності, проведення такої діагностики допомагає підприємствам зберігати стабільність на ринку, досягати стратегічних цілей та зменшувати ймовірність фінансових криз.

Діагностика фінансово-економічного стану дає змогу провести комплексну оцінку різних аспектів діяльності підприємства, зокрема, його ліквідності, платоспроможності, рентабельності та ефективності використання ресурсів. Це дозволяє зрозуміти, як ефективно підприємство використовує свої активи і зобов'язання, а також виявити можливості для покращення фінансових результатів. Застосування фінансових індикаторів і методів дозволяє не тільки оцінити ефективність діяльності, але й знайти способи для оптимізації витрат та підвищення доходів.

Важливість діагностики також полягає в тому, що вона служить основою для розробки прогнозів і планів на майбутнє. Регулярне проведення таких діагностичних заходів допомагає керівництву підприємства своєчасно реагувати на зміни в економічному середовищі, коригувати стратегії розвитку та мінімізувати фінансові втрати. Без належної оцінки фінансово-економічного стану неможливо ефективно планувати інвестиції, підвищення капіталізації компанії чи здійснення масштабних проектів. Таким чином, діагностика фінансово-економічного стану підприємства є не лише важливим інструментом для оцінки поточного становища компанії, але й необхідною умовою для її сталого розвитку та успішної адаптації до змін на ринку.

Динаміка формування основних економічних показників діяльності ПрАТ «Прожектор» представлена у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Основні економічні показники діяльності ПрАТ «Прожектор»

Показники	Роки			2024 р. до 2022 р.	
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	+, –	%
Чистий дохід, тис. грн.	3595	1533	3361	-234	-6,51
Валовий прибуток, тис. грн.	2854	917	1130	-1724	-60,41
Чистий прибуток, тис. грн.	-97	-2728	-4532	-4435	у 45,72 р.м.
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	18544,5	17343,0	15013,5	-3531,0	-19,04
Середньорічна вартість необоротних активів, тис. грн.	5426,5	5316,0	5186,0	-240,5	-4,43
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	13118,0	12027,0	9827,5	-3290,5	-25,08
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	18	15	21	3	16,67
Фондовіддача, грн.	0,66	0,29	0,65	-0,01	-2,17
Фондоозброєність, тис. грн /ос.	301,47	354,40	246,95	-54,52	-18,08
Продуктивність праці, тис. грн. /ос.	199,72	102,20	160,05	-39,67	-19,86
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	0,27	0,13	0,34	0,07	24,79

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

Аналіз економічних показників діяльності ПрАТ «Прожектор» за період 2022-2024 років свідчить про негативні тенденції, зокрема, щодо чистого доходу та прибутку підприємства. Чистий дохід у 2024 році склав 3361 тис. грн, що є на 234 тис. грн менше порівняно з 2022 роком (зниження на 6,51%). Валовий прибуток також зменшився на 1724 тис. грн, що відповідно до аналізу надає значення в 1130 тис. грн у 2024 році, зниження склало 60,41%. У той же час, чистий прибуток у 2024 році став значно від'ємним (-4532 тис. грн), що є катастрофічним падінням порівняно з попередніми роками.

Важливим аспектом є скорочення середньорічної вартості активів підприємства, яка зменшилась на 19,04% (на 3531 тис. грн) у порівнянні з 2022 роком, що свідчить про скорочення обсягів інвестицій або зменшення ефективності використання ресурсів. Значне зменшення вартості оборотних

активів (на 25,08%) може вказувати на зниження ліквідності підприємства, що є тривожним сигналом для майбутнього розвитку.

Середньооблікова чисельність працівників збільшилась на 3 особи (16,67%), що може свідчити про намагання збільшити обсяги виробництва або компенсувати зниження продуктивності праці. Проте, продуктивність праці знизилась на 19,86%, що є негативним фактором у контексті зростання чисельності співробітників. Фондовіддача підприємства залишилася практично на рівні минулого року, але з незначним зниженням на 2,17%. Одночасно фондоозброєність знизилась на 18,08%, що свідчить про зменшення інвестицій у основні фонди, що впливає на можливості подальшого розвитку. Коефіцієнт оборотності оборотних активів зріс на 24,79%, що є позитивною тенденцією, вказуючи на більш ефективне використання короткострокових активів підприємства.

Загалом, аналіз вказує на негативні фінансові результати, зниження ефективності використання активів та ресурсів, що вимагає корекції стратегії управління для поліпшення фінансового стану підприємства ПрАТ «Прожектор».

Діагностика майнового стану підприємства є важливим етапом у процесі оцінки його фінансової стабільності та здатності до ефективного функціонування. Вона дозволяє виявити сильні та слабкі сторони підприємства, що важливо для прийняття стратегічних управлінських рішень. Аналіз майнового стану охоплює оцінку активів, пасивів, структури капіталу та ліквідності підприємства, що дає змогу сформувати об'єктивне уявлення про його фінансову стійкість. Оскільки підприємства постійно перебувають під впливом різноманітних зовнішніх та внутрішніх чинників, важливо своєчасно виявляти проблеми у використанні майна і ресурсу підприємства.

Діагностика майнового стану є необхідною для планування майбутніх інвестицій та вдосконалення внутрішніх процесів. Крім того, вона дозволяє оцінити ефективність використання основних і оборотних активів, а також визначити можливості для оптимізації витрат. Підприємства, що здійснюють

регулярний моніторинг свого майнового стану, мають більше шансів на успішне та стабільне функціонування в умовах високої конкуренції та економічних змін. Тому цей процес є важливою складовою фінансового аналізу та стратегічного управління підприємством. Правильне визначення стану активів та зобов'язань дозволяє не лише зберігати фінансову стійкість, але й досягати довгострокових фінансових цілей.

Характеристика майна підприємства ПрАТ «Прожектор» та джерел його формування за балансом представлена у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Характеристика майна підприємства ПрАТ «Прожектор»
та джерел його формування за балансом

Показники	2022 р.		2023 р.		2024 р.		2024 р. до 2022 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, –	%	п.с.
Активи									
1. Необоротні активи:	5361	28,7	5271	32,9	5101	36,5	-260	-4,85	7,71
в т.ч. основні засоби	3707	19,9	3617	22,6	3447	24,6	-260	-7,01	4,76
2. Оборотні активи	13289	71,3	10765	67,1	8890	63,5	-4399	-33,10	-7,71
в т.ч. запаси	3117	16,7	3068	19,1	2977	21,3	-140	-4,49	4,56
дебіторська заборговність	7973	42,8	7153	44,6	5412	38,7	-2561	-32,12	-4,07
грошові кошти	1893	10,2	248	1,5	194	1,4	-1699	-89,75	-8,76
Пасиви									
1. Власний капітал	14765	79,2	12115	75,5	7583	54,2	-7182	-48,64	-24,97
в т.ч. зареєстрований капітал	5854	31,4	5854	36,5	5854	41,8	0	0,00	10,45
нерозподілений прибуток	-2455	-13,2	-5184	-32,3	-9716	-69,4	-7261	у 2,95 р.м.	-56,28
2. Поточні зобов'язання і забезпечення	3885	20,8	3921	24,5	6408	45,8	2523	64,94	24,97
Баланс	18650	100,0	16036	100,0	13991	100,0	-4659	-24,98	х

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

Однією з основних тенденцій є скорочення оборотних активів, що зменшилися на 33,1% або на 4399 тис. грн, в основному через зниження дебіторської заборгованості та грошових коштів. Зменшення грошових коштів

на 89,75% є особливо значущим, що може свідчити про проблеми з ліквідністю підприємства. Оборотні активи складають меншу частину загальних активів, що вказує на зменшення здатності підприємства швидко мобілізувати свої ресурси. Необоротні активи підприємства зменшились на 4,85%, що також свідчить про зниження потенціалу для довгострокового розвитку. Значна частина необоротних активів припадає на основні засоби, які також зазнали зменшення на 7,01%. Це може вказувати на старіння основних засобів та потребу в інвестиціях для їх оновлення.

Що стосується пасивів, то власний капітал значно скоротився на 48,64%, зменшившись на 7182 тис. грн, що вказує на серйозні фінансові труднощі та нестабільність підприємства. Особливо великий вплив на це має збільшення нерозподіленого збитку, що став ще більше від'ємним, що свідчить про накопичені збитки підприємства. З іншого боку, поточні зобов'язання підприємства зросли на 64,94%, що може вказувати на збільшення кредитної заборгованості та зростання короткострокових зобов'язань. Це означає, що підприємство значно залежить від зовнішніх фінансових ресурсів, що підвищує ризик для його фінансової стійкості. Загальний баланс підприємства зменшився на 24,98%, що вказує на загальне скорочення активів і капіталу підприємства. Усе це свідчить про необхідність вжиття заходів для поліпшення фінансового стану ПрАТ «Прожектор», зокрема щодо покращення ліквідності та зниження залежності від зовнішніх зобов'язань.

Діагностика фінансових результатів діяльності підприємства є важливим етапом в аналізі його економічної ефективності. Вона дозволяє виявити ключові фактори, що впливають на досягнення прибутковості, та оцінити здатність підприємства генерувати доходи. Аналіз фінансових результатів включає вивчення показників чистого прибутку, валового доходу та операційної ефективності, що безпосередньо пов'язані з управлінськими рішеннями та стратегією розвитку підприємства. Оцінка цих результатів дозволяє визначити тенденції до зростання або спаду прибутковості, що допомагає сформулювати прогнози на майбутнє.

Крім того, діагностика фінансових результатів допомагає виявити проблеми, пов'язані з витратами, зобов'язаннями чи недоотриманими доходами, що негативно впливають на фінансову стабільність компанії. Такий аналіз сприяє точному плануванню фінансових потоків та інвестицій, забезпечуючи більш ефективне управління підприємством. Важливим є також вивчення співвідношення витрат і доходів, що дозволяє оптимізувати операційні витрати та підвищити рентабельність. Завдяки діагностиці фінансових результатів підприємство може приймати обґрунтовані рішення щодо розвитку, розширення виробництва або змін у стратегії маркетингу. У результаті, такий аналіз має велике значення для прийняття правильних управлінських рішень та забезпечення довгострокової фінансової стійкості компанії.

Механізм формування фінансових результатів діяльності підприємства ПрАТ «Прожектор» проаналізовано у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Механізм формування фінансових результатів діяльності
підприємства ПрАТ «Прожектор», тис.грн.

Показники	Роки			2024 р. до 2022 р.	
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	+, –	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3595	1533	3361	-234	-6,51
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	741	616	2231	1490	у 2,01 р.б.
Валовий прибуток	2854	917	1130	-1724	-60,41
Інші операційні доходи	8	2	0	-8	-100,00
Інші операційні витрати	2939	3509	5603	2664	90,64
Фінансовий результат від операційної діяльності	-77	-2590	-4473	-4396	у 57,09 р.м.
Інші витрати	20	138	59	39	195,00
Фінансовий результат до оподаткування	-97	-2728	-4532	-4435	у 45,72 р.м.
Чистий фінансовий результат	-97	-2728	-4532	-4435	у 45,72 р.м.

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

Аналіз фінансових результатів діяльності ПрАТ «Прожектор» на основі даних табл. 2.4 показує суттєві негативні зміни в роботі підприємства протягом трьох років. У 2024 році чистий дохід від реалізації продукції зменшився на

6,51%, що становить зниження на 234 тис. грн у порівнянні з 2022 роком. Це вказує на певні проблеми з попитом на продукцію або ефективністю маркетингових зусиль. Водночас собівартість реалізованої продукції різко збільшилася у 2,01 раза, що суттєво вплинуло на валовий прибуток, який знизився на 60,41%, досягнувши лише 1130 тис. грн у 2024 році.

Інші операційні доходи зменшилися до нуля, що вказує на відсутність додаткових джерел доходу в останньому році аналізу, у порівнянні з 2022 роком. Натомість інші операційні витрати зросли на 90,64%, досягнувши 5603 тис. грн, що також негативно вплинуло на фінансовий результат підприємства. Операційний збиток значно збільшився, і фінансовий результат від операційної діяльності став ще більш негативним, зменшившись до -4473 тис. грн у 2024 році. Загалом, чистий фінансовий результат залишився від'ємним, знижуючись на 45,72% за три роки, що свідчить про незадовільні фінансові результати діяльності підприємства. Всі ці фактори вказують на серйозні проблеми в управлінні витратами, збутовою політикою та стратегічному плануванні, що потребує коригувань для поліпшення фінансового стану ПрАТ «Прожектор».

Динаміка показників оцінки фінансового стану підприємства ПрАТ «Прожектор» представлена у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Динаміка показників оцінки фінансового стану
підприємства ПрАТ «Прожектор»

Показники	Роки			2024 р. до 2022 р.	
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	+, –	%
Коефіцієнт загальної ліквідності	3,42	2,75	1,39	-2,03	-59,44
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,49	0,06	0,03	-0,46	-93,79
Чистий оборотний капітал, тис.грн.	9404	6844	2482	-6922,0	-73,61
Коефіцієнт автономії	0,79	0,76	0,54	-0,25	-31,54
Коефіцієнт фінансової залежності	1,26	1,32	1,85	0,58	46,07
Коефіцієнт фінансової стійкості	3,80	3,09	1,18	-2,62	-68,86
Коефіцієнт оборотності активів	0,19	0,09	0,22	0,03	15,48
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0,24	0,11	0,34	0,10	40,62
Рентабельність господарської діяльності, %	-2,64	-66,13	-57,85	-55,21	x
Рентабельність власного капіталу, %	-0,65	-20,30	-46,01	-45,36	x
Рентабельність продукції, %	385,16	148,86	50,65	-334,51	x

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

Аналіз динаміки показників оцінки фінансового стану ПрАТ «Прожектор» показує серйозні проблеми у фінансовій стабільності підприємства протягом трьох років. Коефіцієнт загальної ліквідності зменшився на 59,44%, що свідчить про значне зниження здатності компанії покривати свої короткострокові зобов'язання. У 2024 році він становить лише 1,39, що є нижчим за норму, що вказує на потенційні ризики неплатоспроможності. Коефіцієнт абсолютної ліквідності також значно впав (на 93,79%), що демонструє невелику кількість швидко реалізованих активів для покриття негайних зобов'язань. Чистий оборотний капітал знизився на 73,61%, досягнувши значення лише 2482 тис. грн у 2024 році, що є критичним показником для підприємства, яке має обмежену здатність фінансувати свою діяльність із власних оборотних активів. Коефіцієнт автономії зменшився на 31,54%, що свідчить про зростання залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування, а коефіцієнт фінансової залежності зріс на 46,07%, що вказує на збільшення боргового навантаження. Коефіцієнт фінансової стійкості також зазнав значного падіння (на 68,86%), що вказує на погіршення здатності компанії витримувати фінансові труднощі. Однак коефіцієнт оборотності активів зріс на 15,48%, що може свідчити про певне підвищення ефективності використання активів. Проте рентабельність господарської діяльності, власного капіталу та продукції продовжує залишатися від'ємною, зокрема рентабельність продукції знизилася на 334,51%. Загалом ці показники свідчать про значні фінансові труднощі, що потребують термінових заходів.

Таким чином, стан економічного розвитку ПрАТ «Прожектор» свідчить про значні фінансові труднощі, зокрема про зниження ліквідності та фінансової стійкості підприємства. Погіршення рентабельності та збільшення боргового навантаження свідчать про серйозні проблеми в управлінні фінансами. Однак деяке підвищення ефективності оборотності активів може вказувати на спроби оптимізації. Для стабілізації та подальшого розвитку компанії необхідно вжити заходів для зниження залежності від зовнішніх фінансових джерел та покращення рентабельності.

2.3. Оцінка стану та системи управління інвестиційною привабливістю на підприємстві

Система управління інвестиційною привабливістю ПрАТ «Прожектор» включає комплекс заходів, спрямованих на підтримку та підвищення привабливості підприємства для потенційних інвесторів. Основними складовими цієї системи є аналітика фінансових показників, стратегічне планування, управління ризиками та ефективна комунікація з інвесторами.

Елементи системи управління інвестиційною привабливістю підприємства ПрАТ «Прожектор» узагальнено у табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Елементи системи управління інвестиційною привабливістю підприємства ПрАТ «Прожектор»

Елемент системи	Опис
Цілі управління інвестиційною привабливістю	Визначення стратегічних і тактичних цілей залучення інвестицій, підвищення фінансової стабільності та конкурентоспроможності підприємства.
Об'єкти управління	Інвестиційний потенціал підприємства, його активи, фінансові ресурси, інтелектуальний капітал, репутація на ринку.
Суб'єкти управління	Власники підприємства, топ-менеджмент, фінансові аналітики, відділи маркетингу, зовнішні консультанти.
Методи управління	Фінансовий аналіз, SWOT-аналіз, оцінка вартості бізнесу, прогнозування інвестиційних потоків, стратегічне планування.
Інструменти управління	Бізнес-плани, інвестиційні проекти, фінансові моделі, рейтингові оцінки, аналітичні звіти, методи оцінки ризиків.
Механізми управління	Контроль і моніторинг виконання інвестиційних стратегій, адаптація до змін зовнішнього середовища, коригування планів.
Інформаційне забезпечення	Звітність підприємства, ринкова інформація, аналітичні огляди, маркетингові дослідження.
Критерії оцінки ефективності	Рентабельність інвестицій, термін окупності, внутрішня норма доходності (IRR), показники ліквідності, стабільності та ділової активності.
Фактори, що впливають на інвестиційну привабливість	Економічна ситуація, правове середовище, політична стабільність, рівень конкуренції, репутація підприємства.

Джерело: складено за даними підприємства

Для оцінки інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор» було використано комплексний підхід, що передбачає аналіз фінансових показників,

згрупованих у чотири основні категорії [5; 12; 28]:

1. Показники ліквідності - характеризують здатність підприємства своєчасно погашати свої короткострокові зобов'язання. Вони допомагають визначити рівень фінансової стійкості у короткостроковій перспективі та оцінити поточну платоспроможність підприємства.

2. Показники фінансової стійкості - відображають залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування та здатність підтримувати фінансову незалежність. Аналіз цих показників дозволяє оцінити здатність підприємства витримувати економічні кризи та забезпечувати стабільне функціонування у довгостроковій перспективі.

3. Показники ділової активності - демонструють ефективність використання активів підприємства, швидкість оборотності капіталу та здатність генерувати дохід від операційної діяльності. Вони важливі для оцінки конкурентоспроможності підприємства на ринку.

4. Показники рентабельності та ефективності господарської діяльності - характеризують здатність підприємства отримувати прибуток з використанням наявних ресурсів. Висока рентабельність свідчить про ефективність управління витратами та прибутковість діяльності.

Проведемо аналіз інвестиційної привабливості за показниками ліквідності ПрАТ «Прожектор» на основі фінансової звітності (табл. 2.7).

Аналіз інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор» за показниками ліквідності демонструє суттєве погіршення платоспроможності підприємства протягом досліджуваного періоду. Загальний коефіцієнт покриття знизився з 3,42 у 2022 році до 1,39 у 2024 році, що свідчить про втрату здатності підприємства своєчасно покривати свої короткострокові зобов'язання. Аналогічну тенденцію має коефіцієнт швидкої ліквідності, який скоротився більш ніж удвічі - з 2,62 до 0,92, що свідчить про недостатню кількість ліквідних активів для покриття короткострокових зобов'язань без реалізації запасів.

Аналіз інвестиційної привабливості за показниками ліквідності

ПрАТ «Прожектор»

Показник	Роки			2024 р. до 2022 р.
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	
Загальний коефіцієнт покриття (платоспроможності)	3,42	2,75	1,39	-2,03
Коефіцієнт швидкої ліквідності	2,62	1,96	0,92	-1,70
Коефіцієнт незалежної (забезпеченої) ліквідності	0,05	0,07	0,04	-0,01
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,49	0,06	0,03	-0,46
Чистий оборотний капітал	9404,0	6844,0	2482,0	-6922,0
Частка оборотних активів в загальній сумі активів	0,71	0,67	0,64	-0,08

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

Коефіцієнт незалежної ліквідності залишився на низькому рівні (від 0,05 до 0,04), що вказує на значну залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Коефіцієнт абсолютної ліквідності також суттєво знизився - з 0,49 до 0,03, що демонструє критичну нестачу найбільш ліквідних активів для негайного покриття боргів. Чистий оборотний капітал скоротився на 6922 тис. грн, що вказує на скорочення оборотних активів підприємства та можливі труднощі з фінансуванням операційної діяльності. Частка оборотних активів у загальній сумі активів також зменшилася з 0,71 до 0,64, що свідчить про поступове скорочення ліквідних активів.

Отже, аналіз показників ліквідності свідчить про зниження інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор», оскільки підприємство має проблеми з поточною платоспроможністю та забезпеченням належного рівня ліквідності.

Проведемо аналіз інвестиційної привабливості за показниками фінансової стійкості ПрАТ «Прожектор» у табл. 2.8.

Аналіз інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор» за показниками фінансової стійкості свідчить про погіршення фінансового стану підприємства протягом досліджуваного періоду. Коефіцієнт фінансової незалежності зменшився з 0,79 у 2022 році до 0,54 у 2024 році, що вказує на скорочення частки власного капіталу в загальному капіталі підприємства.

Аналіз інвестиційної привабливості за показниками
фінансової стійкості ПрАТ «Прожектор»

Показник	Роки			2024 р. до 2022 р.
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії, концентрації власного капіталу)	0,79	0,76	0,54	-0,25
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,21	0,24	0,46	0,25
Коефіцієнт фінансової залежності	1,26	1,32	1,85	0,58
Коефіцієнт концентрації поточної заборгованості	0,21	0,24	0,46	0,25
Коефіцієнт фінансової стійкості (забезпечення загальної заборгованості власним капіталом)	3,80	3,09	1,18	-2,62
Коефіцієнт фінансового левериджу (фінансового ризику)	0,26	0,32	0,85	0,58
Коефіцієнт забезпечення запасів власним капіталом	3,02	2,23	0,83	-2,18
Коефіцієнт маневреності оборотних активів	0,71	0,64	0,28	-0,43
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,64	0,56	0,33	-0,31
Коефіцієнт маневреності позикового капіталу	2,42	1,75	0,39	-2,03

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

Натомість коефіцієнт концентрації позикового капіталу зріс з 0,21 до 0,46, що свідчить про зростання частки зобов'язань у структурі капіталу. Зростання коефіцієнта фінансової залежності до 1,85 у 2024 році підтверджує високу залежність підприємства від позикових коштів. Коефіцієнт фінансової стійкості значно знизився - з 3,80 до 1,18, що свідчить про зменшення здатності підприємства покривати зобов'язання власним капіталом. Також різке зростання коефіцієнта фінансового левериджу до 0,85 вказує на підвищення фінансових ризиків через надмірну залежність від позикових коштів. Значне зменшення коефіцієнта забезпечення запасів власним капіталом (з 3,02 до 0,83) та коефіцієнта маневреності оборотних активів (з 0,71 до 0,28) свідчить про погіршення можливостей підприємства фінансувати запаси власними ресурсами та оперативно реагувати на зміни фінансової ситуації.

Отже, аналіз показників фінансової стійкості демонструє суттєве зниження інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор», що може ускладнити залучення додаткових інвестицій та збільшити фінансові ризики підприємства.

Аналіз інвестиційної привабливості за показниками ділової активності

ПрАТ «Прожектор» представлено у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Аналіз інвестиційної привабливості за показниками
ділової активності ПрАТ «Прожектор»

Показники	Роки			2024 р. до 2022 р.	
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	+, –	%
Коефіцієнт оборотності активів	0,19	0,09	0,22	0,03	15,48
Тривалість обороту активів, дні	1882,82	4129,29	1630,45	-252,38	-13,40
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	0,27	0,13	0,34	0,07	24,79
Тривалість обороту оборотних активів, дні	1331,87	2863,57	1067,25	-264,62	-19,87
Коефіцієнт оборотності запасів	1,12	0,50	1,11	-0,01	-1,03
Тривалість обороту запасів, дні	324,84	736,31	328,24	3,39	1,04
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	0,44	0,20	0,53	0,09	20,69
Термін погашення дебіторської заборгованості, дні	823,41	1800,71	682,27	-141,14	-17,14
Тривалість операційного циклу, дні	1312,12	2791,90	1034,51	-277,61	-21,16
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0,24	0,11	0,34	0,10	40,62
Тривалість обороту власного капіталу, дні	1504,01	3200,00	1069,59	-434,43	-28,88
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	1,03	0,42	0,90	-0,13	-12,81
Термін погашення кредиторської заборгованості, дні	353,12	869,05	405,02	51,90	14,70
Тривалість фінансового циклу, дні	959,00	1922,86	629,49	-329,51	-34,36

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

Аналіз інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор» за показниками ділової активності демонструє неоднозначну динаміку. Позитивним моментом є зростання коефіцієнта оборотності активів з 0,19 у 2022 році до 0,22 у 2024 році, що вказує на ефективніше використання активів. Водночас скорочення тривалості обороту активів з 1882,82 до 1630,45 днів свідчить про пришвидшення обігу капіталу. Коефіцієнт оборотності оборотних активів також зріс до 0,34, що свідчить про ефективніше управління оборотними коштами. Разом із тим, коефіцієнт оборотності запасів дещо знизився до 1,11, а тривалість обороту запасів залишилася на високому рівні - 328,24 дні, що може свідчити про можливі проблеми зі збутом або надмірні залишки продукції. Незважаючи на

покращення коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості до 0,53, її термін погашення залишається значним - 682,27 дні, що може негативно вплинути на ліквідність підприємства. Погіршення коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості до 0,90 та збільшення терміну її погашення до 405,02 дні свідчить про залежність підприємства від позикових ресурсів.

Загалом, показники ділової активності ПрАТ «Прожектор» демонструють певні позитивні тенденції в управлінні активами, але залишаються проблеми зі збутом продукції та тривалим терміном погашення дебіторської заборгованості, що потребує більш ефективного фінансового менеджменту.

Аналіз інвестиційної привабливості за показниками ефективності господарської діяльності ПрАТ «Прожектор» представлено у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Аналіз інвестиційної привабливості за показниками
ефективності господарської діяльності ПрАТ «Прожектор»

Показники	Роки			2024 р. до 2022 р.
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	
Валова рентабельність виробничих витрат, %	385,16	148,86	50,65	-334,51
Коефіцієнт окупності виробничих витрат	0,26	0,67	1,97	1,71
Коефіцієнт окупності чистого доходу	1,26	1,67	2,97	1,71
Рентабельність операційної діяльності, %	-2,09	-62,79	-57,10	-55,00
Рентабельність господарської діяльності, %	-2,64	-66,13	-57,85	-55,21
Рентабельність підприємства, %	-2,64	-66,13	-57,85	-55,21
Чиста рентабельність виручки від реалізації продукції, %	-2,70	-177,95	-134,84	-132,14
Рентабельність активів, %	-0,52	-15,73	-30,19	-29,66
Рентабельність виручки від операційної діяльності, %	-2,14	-168,73	-133,09	-130,95
Коефіцієнт покриття виробничих витрат	0,21	0,40	0,66	0,46
Коефіцієнт покриття витрат операційної діяльності	1,02	2,69	2,33	1,31
Коефіцієнт покриття активів	5,16	11,31	4,47	-0,69
Рентабельність власного капіталу, %	-0,65	-20,30	-46,01	-45,36
Коефіцієнт покриття власного капіталу	4,12	8,77	2,93	-1,19
Загальна економічна рентабельність, %	-0,52	-15,73	-30,19	-29,66
Рентабельність реалізації продукції, %	385,16	148,86	50,65	-334,51

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

Аналіз показав, що коефіцієнт окупності виробничих витрат зріс з 0,26 у 2022 році до 1,97 у 2024 році. Це свідчить про те, що підприємство стало

ефективніше використовувати свої виробничі витрати для отримання доходів. Коефіцієнт окупності чистого доходу збільшився з 1,26 до 2,97, що вказує на зростання здатності підприємства генерувати прибуток із чистого доходу. Коефіцієнт покриття виробничих витрат і коефіцієнт покриття витрат операційної діяльності також показали зростання, що свідчить про підвищення спроможності підприємства покривати свої витрати.

Водночас, валова рентабельність виробничих витрат суттєво знизилася з 385,16% у 2022 році до 50,65% у 2024 році, що вказує на значне зниження ефективності використання витрат на виробництво. Рентабельність операційної діяльності, господарської діяльності, чиста рентабельність виручки від реалізації продукції, рентабельність активів, рентабельність власного капіталу та загальна економічна рентабельність мають від’ємні значення, що свідчить про збитковість підприємства. Погіршення рентабельності підприємства до (-57,85) % та чистої рентабельності виручки від реалізації до (-134,84) % є критичними сигналами щодо фінансової стійкості підприємства.

Отже, показники ефективності господарської діяльності ПрАТ «Прожектор» свідчать про значне погіршення фінансового стану підприємства. Хоча є деякі позитивні зміни у показниках окупності витрат, загальний рівень рентабельності є критично низьким. Це може свідчити про необхідність перегляду стратегії управління витратами, поліпшення операційної ефективності та пошуку шляхів підвищення доходів.

Розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор» є важливим інструментом для комплексної оцінки фінансового стану підприємства та його потенціалу залучення інвестицій. Він дозволяє об’єктивно порівняти показники діяльності підприємства з конкурентами та визначити перспективи його розвитку. Аналіз інтегрального показника сприяє прийняттю ефективних управлінських рішень щодо підвищення привабливості підприємства для інвесторів [16].

Розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор» представлено у табл. 2.11.

Таблиця 2.11

Розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості

ПрАТ «Прожектор»

Показник	Роки			Значення (Кв)
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	
1. Узагальнюючий критерій рентабельності підприємства (Іп1)	1,207	0,345	0,552	0,20
Коефіцієнт рентабельності діяльності (Рдп)	-0,03	-0,66	-0,58	
Коефіцієнт рентабельності активів (Рап)	-0,01	-0,16	-0,30	
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (Рвкп)	-0,01	-0,20	-0,46	
Коефіцієнт фондорентабельності (Рфр)	-0,02	-0,51	-0,87	
Коефіцієнт рентабельності оборотного капіталу (Робк)	-0,01	-0,23	-0,46	
Коефіцієнт рентабельності позикового капіталу (Рпкп)	-0,03	-0,70	-0,88	
2. Узагальнюючий критерій ділової активності підприємства (Іп2)	0,502	0,223	0,546	0,20
Коефіцієнт оборотності активів (Кобап)	0,19	0,09	0,22	
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (Кобкзп)	1,03	0,42	0,90	
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (Кобдзп)	0,44	0,20	0,53	
Коефіцієнт оборотності запасів (Кобзп)	1,12	0,50	1,11	
Коефіцієнт оборотності власного капіталу (Кобвкп)	0,24	0,11	0,34	
Фондовіддача (Фв)	0,66	0,29	0,65	
3. Узагальнюючий критерій структури капіталу підприємства (Іп3)	1,735	1,528	0,8	0,20
Коефіцієнт фінансової автономії (Ка)	0,79	0,76	0,54	
Коефіцієнт фінансової стійкості (Кфс)	3,80	3,09	1,18	
4. Узагальнюючий критерій рівня ліквідності підприємства (Іп4)	1,634	0,699	0,338	0,20
Коефіцієнт загальної ліквідності (Кзлп)	3,42	2,75	1,39	
Коефіцієнт швидкої ліквідності (Кшлп)	2,62	1,96	0,92	
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Калп)	0,49	0,06	0,03	
5. Узагальнюючий критерій формування та руху майна підприємства (Іп5)	0,66	0,629	0,624	0,20
Коефіцієнт зношування ОЗ (Кзозп)	0,85	0,85	0,86	
Коефіцієнт оновлення ОЗ (Коозп)	0,32	0,35	0,31	
Коефіцієнт вибуття ОЗ (Квозп)	0,68	0,65	0,69	
Темпи зростання оборотних активів (Тзобап)	1,03	0,81	0,83	
Інтегральний показник інвестиційної привабливості підприємства (Іпн)	1,1476	0,6848	0,5720	1,00

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

За результатами проведеного дослідження можна представити інтерпретацію рівнів інтегрального показника інвестиційної привабливості

підприємства ПрАТ «Прожектор» у 2022-2024 роках (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Рівні інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємства ПрАТ «Прожектор» у 2022-2024 роках

Роки	Значення Ііп	Рівень інвестиційної привабливості
2022 р.	1,1476	абсолютний рівень
2023 р.	0,6848	значний рівень
2024 р.	0,5720	помірний рівень

Джерело: розраховано автором

Аналіз рівнів інтегрального показника інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор» за 2022-2024 роки показав поступове зниження його значень. У 2022 році підприємство демонструвало абсолютний рівень інвестиційної привабливості, що свідчить про високий потенціал залучення інвестицій. Проте в 2023 році значення показника знизилося до 0,6848, що відповідає значному рівню інвестиційної привабливості, а в 2024 році показник знизився ще більше - до 0,5720, що відображає помірний рівень. Така динаміка свідчить про ускладнення фінансового стану підприємства та зменшення його привабливості для потенційних інвесторів. Для покращення ситуації необхідно здійснити заходи щодо підвищення ефективності діяльності підприємства, поліпшення фінансових показників та оптимізації управління ресурсами.

Таким чином, можна зробити висновок, що аналіз сучасного стану та системи управління інвестиційною привабливістю ПрАТ «Прожектор» показав наявність як позитивних аспектів, так і суттєвих проблем, що впливають на здатність підприємства залучати інвестиції. Незважаючи на абсолютний рівень інвестиційної привабливості у 2022 році, подальше зниження показника до значного рівня у 2023 році та помірною рівня у 2024 році свідчить про ускладнення фінансово-економічного стану підприємства. Основними проблемами, які впливають на інвестиційну привабливість, є низька ліквідність, недостатня фінансова стійкість, зниження ділової активності та низька ефективність господарської діяльності. Система управління інвестиційною

привабливістю потребує вдосконалення, зокрема у напрямках оптимізації структури капіталу, підвищення оборотності активів та ефективності використання ресурсів. Важливим завданням є покращення рентабельності підприємства, скорочення термінів погашення дебіторської та кредиторської заборгованостей, а також підвищення показників ліквідності. Для стабілізації ситуації підприємству необхідно вдосконалити фінансове планування, розробити стратегії зниження витрат і збільшення доходів. Також доцільно залучати додаткові інвестиції, спрямовані на модернізацію виробництва та впровадження інноваційних технологій. Окрім цього, важливо активізувати маркетингову діяльність та зміцнити взаємовідносини з партнерами, що дозволить підвищити конкурентоспроможність на ринку. Загалом, покращення системи управління інвестиційною привабливістю є критично важливим для забезпечення стабільного розвитку ПрАТ «Прожектор» та залучення нових інвестицій.

2.4. Удосконалення управління інвестиційною привабливістю підприємства

У сучасних умовах ринкової економіки питання управління інвестиційною привабливістю підприємства набуває особливої актуальності. Для ПрАТ «Прожектор» вдосконалення управління інвестиційною привабливістю є важливим фактором забезпечення стійкого розвитку, підвищення конкурентоспроможності та залучення додаткових фінансових ресурсів. Низькі показники ліквідності, фінансової стійкості та ефективності господарської діяльності свідчать про необхідність впровадження комплексних заходів щодо оптимізації управлінських процесів. Важливим завданням є поліпшення фінансових показників підприємства, скорочення дебіторської заборгованості та підвищення рентабельності. Для досягнення цих цілей необхідно розробити та реалізувати стратегії, спрямовані на зниження витрат, підвищення продуктивності праці та модернізацію виробничих процесів. Вдосконалення

управління інвестиційною привабливістю сприятиме підвищенню довіри з боку потенційних інвесторів, що дозволить розширити інвестиційну базу підприємства. Отже, удосконалення управління інвестиційною привабливістю є ключовим фактором забезпечення стабільного розвитку ПрАТ «Прожектор» у довгостроковій перспективі [5; 27].

Проблеми у формуванні інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор» за категоріями фінансових індикаторів узагальнено у табл. 2.13.

Таблиця 2.13

Проблеми у формуванні інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор»
за категоріями фінансових індикаторів

Категорія	Проблеми	Наслідки
1	2	3
Проблеми ліквідності	Зниження коефіцієнтів ліквідності: загальний коефіцієнт покриття, швидкої ліквідності, абсолютної ліквідності.	Зменшення здатності підприємства своєчасно виконувати фінансові зобов'язання, можливі проблеми з платоспроможністю, зниження довіри з боку інвесторів та кредиторів.
	Низький рівень чистого оборотного капіталу в 2024 році, що може свідчити про неефективне використання оборотних активів.	Зниження ефективності фінансового управління, потреба у поліпшенні стратегії використання оборотного капіталу для оптимізації бізнес-процесів.
Проблеми фінансової стійкості	Низький коефіцієнт фінансової незалежності, що свідчить про високу залежність від позикових коштів.	Збільшення фінансового ризику та залежності від зовнішнього фінансування, що обмежує гнучкість підприємства та знижує його інвестиційну привабливість.
	Високий коефіцієнт фінансового левериджу, що вказує на великий рівень фінансового ризику.	Можливе ускладнення залучення додаткових інвестицій через високі фінансові зобов'язання, підвищення ризиків для інвесторів.
Проблеми ділової активності	Зниження коефіцієнтів оборотності активів і оборотних активів, що вказує на неефективне використання наявних ресурсів.	Уповільнення обороту активів, зниження оборотності товарних запасів і дебіторської заборгованості, що негативно впливає на ліквідність підприємства.
	Подовження терміну погашення дебіторської та кредиторської заборгованості, що свідчить про проблеми в управлінні фінансовими потоками.	Збільшення ризику фінансових втрат, зниження ритмічності платежів і погіршення взаємин з контрагентами, що може призвести до втрати конкурентних переваг.

Продовження таблиці 2.13

1	2	3
Проблеми	Від'ємні показники	Зниження прибутковості, збитковість

ефективності господарської діяльності	рентабельності підприємства, зокрема операційної, господарської діяльності, чистої рентабельності виручки та активів.	основних видів діяльності, що робить компанію менш привабливою для інвесторів і знижує потенціал розвитку.
	Зниження валової рентабельності виробничих витрат, що свідчить про неефективне управління витратами на виробництво.	Низька прибутковість продукції, необхідність оптимізації витрат і перегляду бізнес-процесів для зниження витратності виробництва.
	Низька рентабельність власного капіталу, що вказує на слабку ефективність використання капіталу власників.	Зменшення вартості підприємства в очах інвесторів, потреба у поліпшенні управлінської ефективності для покращення рентабельності та залучення капіталу.

Джерело: складено автором

Отже, ПрАТ «Прожектор» стикається з серйозними проблемами, що знижують його інвестиційну привабливість. Компанія має низькі показники ліквідності, що свідчить про труднощі з виконанням фінансових зобов'язань. Висока фінансова залежність та високий рівень фінансового левериджу збільшують фінансові ризики підприємства. Зниження оборотності активів і дебіторської заборгованості вказує на неефективне використання ресурсів і уповільнення операційних процесів. Низька рентабельність та збитковість основних видів діяльності також знижують прибутковість підприємства, що робить його менш привабливим для інвесторів.

Напрями покращення інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор» за визначеними проблемними напрямками розроблено у табл. 2.14.

Отже, для підвищення інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор» необхідно здійснити комплексне покращення в кількох ключових напрямках. По-перше, важливим є вирішення проблем ліквідності через оптимізацію управління оборотними активами та зниження залежності від короткострокових зобов'язань. По-друге, для покращення фінансової стійкості слід зменшити рівень фінансової залежності та оптимізувати структуру капіталу.

Таблиця 2.14

Напрями покращення інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор»
за визначеними проблемними напрямками

Проблемний напрям	Напрями покращення інвестиційної привабливості
Проблеми ліквідності	1. Поліпшення управління оборотними активами для забезпечення більш швидкого обороту коштів. 2. Підвищення ефективності використання короткострокових зобов'язань. 3. Збільшення гнучкості у фінансуванні для покриття короткострокових зобов'язань.
Проблеми фінансової стійкості	1. Зниження рівня фінансової залежності шляхом збільшення власного капіталу. 2. Зниження концентрації позикового капіталу через оптимізацію кредитної політики. 3. Реорганізація структури капіталу для покращення фінансової стійкості.
Проблеми ділової активності	1. Підвищення оборотності активів через покращення ефективності використання основних і оборотних засобів. 2. Оптимізація термінів обороту запасів і дебіторської заборгованості. 3. Покращення управління кредиторською заборгованістю для зниження її терміну погашення.
Проблеми ефективності господарської діяльності	1. Поліпшення рентабельності операційної та чистої діяльності через зниження витрат і підвищення маржі. 2. Підвищення рівня окупності виробничих витрат і чистого доходу. 3. Оптимізація витрат на операційну діяльність для поліпшення фінансових показників.

Джерело: розроблено автором

Третім напрямом є підвищення ділової активності шляхом зниження термінів обороту запасів і дебіторської заборгованості, а також поліпшення управління кредиторською заборгованістю. Нарешті, для підвищення ефективності господарської діяльності необхідно зменшити витрати та підвищити рівень рентабельності на всіх етапах виробництва.

Також, підвищення інвестиційної привабливості підприємства досягається за допомогою [36; 53]:

1. Оптимізації фінансової діяльності підприємства - скорочення витрат, підвищення рентабельності, ефективне управління дебіторською та кредиторською заборгованістю.

2. Покращення ліквідності та фінансової стійкості - підвищення коефіцієнтів ліквідності, зменшення залежності від зовнішнього фінансування.

3. Модернізації виробничих процесів - впровадження нових технологій,

автоматизація виробництва, підвищення якості продукції.

4. Розробки інвестиційної стратегії - визначення пріоритетних напрямів розвитку, залучення інвестицій через партнерські проєкти та співпрацю.

5. Підвищення кваліфікації персоналу - навчання та розвиток кадрів, мотивація працівників до підвищення продуктивності.

6. Активного маркетингу та просування бренду - розширення ринків збуту, покращення репутації підприємства на ринку.

Ці заходи сприяють не лише підвищенню інвестиційної привабливості, а й забезпечують довгострокову стабільність та конкурентоспроможність підприємства.

Задля підвищення інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор» варто розглянути комплексний механізм управління інноваційно-інвестиційною діяльністю. Це цілеспрямована система діяльності, яка спрямована на формування, реалізацію та контроль ефективних інвестиційних проєктів, здатних забезпечити стійкий розвиток підприємства. Такий механізм охоплює аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища, визначення стратегічних пріоритетів інвестицій, оцінку ризиків та фінансових можливостей. Він також включає розробку інноваційних програм, пошук джерел фінансування та залучення партнерів для спільної реалізації проєктів. Важливим аспектом є моніторинг результатів впроваджених заходів та коригування інвестиційної стратегії у разі необхідності. Використання такого підходу дозволить підвищити ефективність використання ресурсів підприємства, мінімізувати фінансові ризики та забезпечити конкурентоспроможність на ринку [67].

Механізм підвищення інвестиційної діяльності підприємства являє собою систему, що складається із взаємозалежних компонентів - організаційних, економічних і науково-технічних механізмів, кожен з яких сприяє функціонуванню єдиного цілого [75].

1. Організаційний компонент охоплює структуру управління інвестиційними процесами, визначення відповідальних осіб та розподіл обов'язків, а також встановлення чітких правил і процедур ухвалення

інвестиційних рішень.

2. Економічний механізм включає розрахунок показників ефективності інвестицій, визначення джерел фінансування, оцінку витрат і прибутковості проєктів.

3. Науково-технічний компонент спрямований на впровадження інноваційних технологій, підвищення технічного рівня виробництва та застосування новітніх методів управління.

Взаємодія цих компонентів дозволяє комплексно підходити до реалізації інвестиційної діяльності, мінімізувати ризики та максимізувати результативність проєктів. Ефективне функціонування механізму підвищення інвестиційної діяльності сприятиме забезпеченню стабільного розвитку підприємства, зростанню його конкурентоспроможності та підвищенню інвестиційної привабливості [75].

Схема організаційно-економічного механізму підвищення інвестиційної привабливості за рахунок інновацій на підприємстві ПрАТ «Прожектор» наведена на рис. 2.2.

Перспективні напрями інвестиційно-інноваційного розвитку ПрАТ «Прожектор» можуть включати такі ключові аспекти:

1. Впровадження новітніх технологій. Інвестування в автоматизацію та цифровізацію виробничих процесів дозволить підвищити ефективність і знизити витрати. Впровадження роботизації та використання інтелектуальних систем управління допоможе значно поліпшити якість продукції та скоротити час виробничих циклів.

2. Інвестування в розвиток нових продуктів. Розробка інноваційних продуктів, що відповідають сучасним вимогам ринку, зокрема з енергоефективності, екологічності та зручності, допоможе розширити асортимент і залучити нових клієнтів.

Рис. 2.2. Запропонований організаційно-економічний механізм підвищення інвестиційної привабливості за рахунок інновацій у ПрАТ «Прожектор»

Джерело: розроблено автором

3. Забезпечення екологічної стійкості. Інвестиції в екологічно чисті технології та переробку відходів виробництва можуть допомогти підприємству відповідати міжнародним стандартам екології, що стане додатковою перевагою на ринку.

4. Розвиток інфраструктури та модернізація виробничих потужностей. Розширення виробничих площ і модернізація обладнання дозволить збільшити обсяги виробництва, покращити якість продукції та скоротити витрати на утримання старих потужностей.

5. Співпраця з науковими установами. Розвиток співпраці з університетами та науково-дослідними інститутами дозволить залучати нові ідеї та розробки, що

допоможуть підприємству швидше реагувати на зміни ринку та удосконалювати свої технології.

6. Розширення географії ринку. Окрім розвитку внутрішнього ринку, важливою перспективою є вихід на міжнародні ринки, що дозволить збільшити обсяг продажів та підвищити конкурентоспроможність компанії.

Визначені напрямки сприятимуть зміцненню фінансового становища компанії, підвищенню її інвестиційної привабливості та забезпеченню сталого розвитку в майбутньому.

Для підприємства ПрАТ «Прожектор» найбільш сучасним процесом механічної обробки та лиття пластмас і гумових виробів, який можна запропонувати в якості дієвого заходу з покращення інвестиційної привабливості на інноваційних засадах, є адитивне виробництво (3D-друк) та інжекційне лиття з використанням термопластичних матеріалів (табл. 2.15).

Таблиця 2.15

Інноваційні процеси механічної обробки та лиття пластмас і гумових виробів, які можуть бути запроваджені на підприємстві ПрАТ «Прожектор»

Процес	Опис	Переваги	Застосування
Аддитивне виробництво (3D-друк)	Аддитивне виробництво, або 3D-друк, полягає у створенні деталі шляхом поетапного нанесення матеріалу (пластика, металу тощо) в вигляді шарів. Технологія дозволяє виготовляти складні форми та прототипи з різних матеріалів.	- висока гнучкість та індивідуалізація виробів; - мінімальні відходи матеріалів; - швидке виготовлення прототипів та малих серій	Виготовлення прототипів та малих партій виробів, індивідуалізація продукції, складні геометричні форми (електроніка, автомобільна промисловість, медичні пристрої).
Інжекційне лиття термопластів	Інжекційне лиття передбачає введення розплавленого пластика або гумової суміші в форму під високим тиском, де він охолоджується і приймає необхідну форму. Це ефективний метод для масового виробництва деталей з високою точністю.	- висока продуктивність та точність; - широкий спектр матеріалів (пластики, гума); - низький рівень відходів та швидкість виробництва	Виготовлення пластикових та гумових деталей для побутових виробів, автомобільних комплектуючих, електронних пристроїв, промислових товарів.

Джерело: розроблено автором

Запропоновані технології не тільки дозволяють значно підвищити продуктивність і зменшити витрати на виробництво, але й забезпечують підприємству можливість швидко адаптуватися до змін на ринку, виробляти інноваційну продукцію з мінімальними витратами на сировину і забезпечувати високу якість виготовлених виробів.

Розрахунок показників економічної ефективності реалізації інвестиційного проекту впровадження інноваційних процесів механічної обробки та лиття пластмас і гумових виробів на підприємстві ПрАТ «Прожектор» можна здійснити через такі основні показники: початкові інвестиції (I), очікувані витрати (B), прогнозовані доходи (D), термін реалізації проекту (T), визначення економічних показників ефективності (NPV, IRR, PI, PP).

Застосовуючи гіпотетичні прогнозні дані для розрахунку проаналізуємо показники економічної ефективності для реалізації інвестиційного проекту впровадження інноваційних процесів механічної обробки та лиття пластмас і гумових виробів на підприємстві ПрАТ «Прожектор».

1. Початкові інвестиції (I) складатимуться з наступних елементів:

1.1. Закупівля обладнання - 1000000 грн.

1.2. Витрати на навчання персоналу та впровадження технології – 150000 грн.

1.3. Витрати на інженерні дослідження та сертифікацію - 50000 грн.

Отже, загальні капітальні інвестиції (I) - 1200000 грн.

2. Операційні витрати (B) на рік складатимуться з наступних елементів:

2.1. Витрати на обслуговування обладнання - 50000 грн.

2.2. Витрати на сировину та матеріали - 300000 грн.

2.3. Зарплата персоналу - 150000 грн.

2.4. Інші операційні витрати: 50000 грн.

Загальні операційні витрати на рік (B) - 550000 грн.

3. Прогнозовані доходи (D) на рік:

3.1. Очікуваний річний дохід від реалізації продукції - 1000000 грн.

4. Термін реалізації проекту (Т) - 5 років.

Методика розрахунку основних показників ефективності реалізації інвестиційного проекту підприємства представлена у табл. 2.16.

Таблиця 2.16

Методика розрахунку основних показників ефективності реалізації інвестиційного проекту підприємства

Показники	Формула розрахунку	Умовні позначення
1. Чистий приведений дохід	$NPV = -I_n + \sum_{t=1}^n \frac{ПГK_t}{(1+R)^t}$	Іп – початкові інвестиції; ПГKt – потік грошових коштів у певному періоді; R – дисконтна ставка, яка використовується
2. Внутрішня норма доходності	$IRR = \sum_{t=1}^n \frac{ПГK_t}{(1+r)^t}$	ПГKt – потік грошових коштів у певному періоді; r – внутрішня дисконтна ставка, за якої ЧПД дорівнює 0
3. Індекс рентабельності	$PI = \frac{ЧП_i}{ІВ}$	ЧПі – середньорічна сума чистого інвестиційного прибутку; ІВ - сума інвестиційних витрат
4. Період окупності	$PP = \frac{I}{РД}$	І – обсяг інвестицій; РД – середньорічна сума грошового потоку в теперішній вартості

Джерело: складено автором на основі [38; 65; 74]

Представимо розрахунок економічних показників реалізації інвестиційного проекту впровадження інноваційних процесів механічної обробки та лиття пластмас і гумових виробів на підприємстві ПрАТ «Прожектор».

1. Чистий приведений дохід (NPV).

$$NPV = (1000000 / (1+0,1)^1 + 1000000 / (1+0,1)^2 + 1000000 / (1+0,1)^3 + 1000000 / (1+0,1)^4 + 1000000 / (1+0,1)^5) - 1200000 = 3790787 - 1200000 = 2590787 \text{ грн.}$$

2. Внутрішня норма доходності (IRR) при ставці дисконтування 20 %.

Внутрішня норма доходності (IRR) була розрахована через програмне забезпечення, оскільки це потребує ітераційних розрахунків.

$$IRR = 35,5 \text{ \%}$$

3. Індекс рентабельності (PI).

$$PI = (1000000 / (1,1)^1 + 1000000 / (1,1)^2 + 1000000 / (1,1)^3 + 1000000 / (1,1)^4 + 1000000 / (1,1)^5) / 1200000 = 3790787 / 1200000 = 3,16.$$

4. Період окупності (PP).

$$PP = 1200000 / (1000000 - 550000) = 2,67 \text{ років.}$$

Розрахунки показників економічної доцільності інвестиційного проекту впровадження інноваційних процесів механічної обробки та лиття пластмас і гумових виробів на підприємстві ПрАТ «Прожектор» представлено в табл. 2.17.

Таблиця 2.17

Планові показники ефективності реалізації інвестиційного проекту впровадження інноваційних процесів механічної обробки та лиття пластмас і гумових виробів на підприємстві ПрАТ «Прожектор»

Інвестиційні показники	Значення
Чистий приведений дохід (NPV), грн.	2590787
Внутрішня норма доходності (IRR), %	35,5
Індекс рентабельності (PI)	3,16
Період окупності (PP), років	2,67

Джерело: розраховано автором

Таким чином, було представлено планові показники ефективності реалізації інвестиційного проекту з впровадження інноваційних процесів механічної обробки та лиття пластмас і гумових виробів на підприємстві ПрАТ «Прожектор». Чистий приведений дохід (NPV) становить 2590787 грн, що свідчить про позитивний фінансовий результат від проекту. Внутрішня норма доходності (IRR) досягає 35,5%, що є високим показником і вказує на привабливість проекту для інвесторів. Індекс рентабельності (PI) становить 3,16, що також вказує на високий рівень рентабельності проекту. Період окупності (PP) складає 2,67 років, що є достатньо коротким терміном для відшкодування вкладених коштів. Загалом, ці показники свідчать про економічну ефективність і доцільність впровадження інноваційних процесів на підприємстві. Результати розрахунків підтверджують високий потенціал проекту і його вигідність для покращення інвестиційної привабливості підприємства ПрАТ «Прожектор» в довгостроковій перспективі.

Висновки до розділу 2

За результатами проведеної аналітичної оцінки стану та напрямів удосконалення управління інвестиційною привабливістю підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Визначено, що Приватне акціонерне товариство «Прожектор» засноване 1969 року на базі потенціалу об'єднання «Октава» Міністерства електронної промисловості. Підприємство виготовляло пристрої надвисоких частот для ВПК України. На сьогоднішній день підприємство має потужну виробничу базу та висококваліфіковані кадри, має можливість розробки, впровадження та виробництва виробів електронної, приладобудівної та машинобудівної промисловості. Понад 20 років ПрАТ «Прожектор» займається розробкою та виробництвом цифрових систем передачі, діагностичних систем контролю, каркасно-шафних виробів, металообробкою, деревообробкою.

2. Аналіз економічних показників діяльності ПрАТ «Прожектор» за період 2022-2024 років свідчить про негативні тенденції, зокрема, щодо чистого доходу та прибутку підприємства. Чистий дохід у 2024 році склав 3361 тис. грн, що є на 234 тис. грн менше порівняно з 2022 роком (зниження на 6,51%). Валовий прибуток також зменшився на 1724 тис. грн, що відповідно до аналізу надає значення в 1130 тис. грн у 2024 році, зниження склало 60,41%. У той же час, чистий прибуток у 2024 році став значно від'ємним (-4532 тис. грн), що є катастрофічним падінням порівняно з попередніми роками.

3. Встановлено, що система управління інвестиційною привабливістю ПрАТ «Прожектор» включає комплекс заходів, спрямованих на підтримку та підвищення привабливості підприємства для потенційних інвесторів. Основними складовими цієї системи є аналітика фінансових показників, стратегічне планування, управління ризиками та ефективна комунікація з інвесторами.

4. Обґрунтовано, що розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор» є важливим інструментом для комплексної

оцінки фінансового стану підприємства та його потенціалу залучення інвестицій. Він дозволяє об'єктивно порівняти показники діяльності підприємства з конкурентами та визначити перспективи його розвитку. Аналіз інтегрального показника сприяє прийняттю ефективних управлінських рішень щодо підвищення привабливості підприємства для інвесторів.

5. Аналіз рівнів інтегрального показника інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор» за 2022-2024 роки показав поступове зниження його значень. У 2022 році підприємство демонструвало абсолютний рівень інвестиційної привабливості, що свідчить про високий потенціал залучення інвестицій. Проте в 2023 році значення показника знизилося до 0,6848, а в 2024 році показник знизився ще більше - до 0,5720, що відображає помірний рівень. Така динаміка свідчить про ускладнення фінансового стану підприємства та зменшення його привабливості для потенційних інвесторів.

6. Обґрунтовано, що задля підвищення інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор» варто розглянути комплексний механізм управління інноваційно-інвестиційною діяльністю. Це цілеспрямована система діяльності, яка спрямована на формування, реалізацію та контроль ефективних інвестиційних проєктів, здатних забезпечити стійкий розвиток підприємства. Такий механізм охоплює аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища, визначення стратегічних пріоритетів інвестицій, оцінку ризиків та фінансових можливостей.

7. Доведено, що для підприємства ПрАТ «Прожектор» найбільш сучасним процесом механічної обробки та лиття пластмас і гумових виробів, який можна запропонувати в якості дієвого заходу з покращення інвестиційної привабливості на інноваційних засадах, є адитивне виробництво (3D-друк) та інжекційне лиття з використанням термопластичних матеріалів. Результати розрахунків підтверджують високий потенціал проєкту і його вигідність для покращення інвестиційної привабливості підприємства ПрАТ «Прожектор» в довгостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження системи управління інвестиційною привабливістю підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Встановлено, що формування інвестиційної привабливості підприємства є ключовим елементом для забезпечення його сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності. Це процес, який включає в себе підвищення фінансової стабільності, прозорості, здатності адаптуватися до змін та впровадження інновацій. Інвестиційна привабливість сприяє залученню фінансових ресурсів, що дозволяє підприємствам модернізувати виробництво, розширювати ринки збуту та розвивати нові продукти. У результаті, інвестиційна привабливість допомагає знижувати фінансові ризики, що робить підприємство більш стійким до зовнішніх впливів.

2. Узагальнено, що розвиток системи управління інвестиційною привабливістю підприємства вимагає комплексного підходу, оскільки на цей процес впливає низка різноманітних факторів. Врахування економічних, фінансових, соціальних та екологічних умов є важливим для забезпечення стійкого росту підприємства. Крім того, зовнішні фактори, такі як зміни в законодавстві, ринкові умови та технологічні інновації, значно впливають на здатність залучати інвестиції. Внутрішні фактори, як-от організаційна структура, ефективність управлінських процесів і корпоративна культура, також є невід'ємною частиною формування привабливості. Не менш важливим є аналіз ризиків, що може вплинути на довіру інвесторів та прийняття інвестиційних рішень.

3. Обґрунтовано, що механізм управління інвестиційною привабливістю підприємства (МУІПП) - це комплекс організаційних, економічних, фінансових та управлінських заходів, спрямованих на підвищення здатності підприємства залучати інвестиції, оптимізувати використання інвестиційних ресурсів та забезпечити сталий розвиток бізнесу. МУІПП має на меті підвищення конкурентоспроможності підприємства, залучення зовнішніх і внутрішніх

інвесторів, зниження ризиків інвестування, а також покращення репутації підприємства серед потенційних інвесторів. Важливим аспектом є постійний моніторинг і коригування управлінських рішень відповідно до змін в економічному середовищі та потреб інвесторів.

4. Встановлено, що комплексна оцінка інвестиційної привабливості підприємства є важливим інструментом для прийняття обґрунтованих інвестиційних рішень. Вона охоплює як внутрішні, так і зовнішні фактори, що впливають на потенціал розвитку підприємства та його здатність адаптуватися до змінюваних умов. Важливість комплексної оцінки полягає в тому, що вона допомагає не тільки виявити сильні та слабкі сторони підприємства, а й формулювати рекомендації щодо подальшого розвитку та управління ризиками.

5. Визначено, що Приватне акціонерне товариство «Прожектор» засноване 1969 року на базі потенціалу об'єднання «Октава» Міністерства електронної промисловості. Підприємство виготовляло пристрої надвисоких частот для ВПК України. На сьогоднішній день підприємство має потужну виробничу базу та висококваліфіковані кадри, має можливість розробки, впровадження та виробництва виробів електронної, приладобудівної та машинобудівної промисловості. Понад 20 років ПрАТ «Прожектор» займається розробкою та виробництвом цифрових систем передачі, діагностичних систем контролю, каркасно-шафних виробів, металообробкою, деревообробкою.

6. Встановлено, що система управління інвестиційною привабливістю ПрАТ «Прожектор» включає комплекс заходів, спрямованих на підтримку та підвищення привабливості підприємства для потенційних інвесторів. Основними складовими цієї системи є аналітика фінансових показників, стратегічне планування, управління ризиками та ефективна комунікація з інвесторами.

7. Обґрунтовано, що розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор» є важливим інструментом для комплексної оцінки фінансового стану підприємства та його потенціалу залучення інвестицій. Він дозволяє об'єктивно порівняти показники діяльності підприємства з

конкурентами та визначити перспективи його розвитку. Аналіз інтегрального показника сприяє прийняттю ефективних управлінських рішень щодо підвищення привабливості підприємства для інвесторів.

8. Аналіз рівнів інтегрального показника інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор» за 2022-2024 роки показав поступове зниження його значень. У 2022 році підприємство демонструвало абсолютний рівень інвестиційної привабливості, що свідчить про високий потенціал залучення інвестицій. Проте в 2023 році значення показника знизилося до 0,6848, а в 2024 році показник знизився ще більше - до 0,5720, що відображає помірний рівень. Така динаміка свідчить про ускладнення фінансового стану підприємства та зменшення його привабливості для потенційних інвесторів.

9. Обґрунтовано, що задля підвищення інвестиційної привабливості ПрАТ «Прожектор» варто розглянути комплексний механізм управління інноваційно-інвестиційною діяльністю. Це цілеспрямована система діяльності, яка спрямована на формування, реалізацію та контроль ефективних інвестиційних проєктів, здатних забезпечити стійкий розвиток підприємства. Такий механізм охоплює аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища, визначення стратегічних пріоритетів інвестицій, оцінку ризиків та фінансових можливостей.

10. Доведено, що для підприємства ПрАТ «Прожектор» найбільш сучасним процесом механічної обробки та лиття пластмас і гумових виробів, який можна запропонувати в якості дієвого заходу з покращення інвестиційної привабливості на інноваційних засадах, є адитивне виробництво (3D-друк) та інжекційне лиття з використанням термопластичних матеріалів. Результати розрахунків підтверджують високий потенціал проєкту і його вигідність для покращення інвестиційної привабливості підприємства ПрАТ «Прожектор» в довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеєнко Л.М. Фінансові аспекти оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Економічний форум. 2020. № 3. С. 94-102.
2. Балдинюк А. Г. Побудова та реалізація інвестиційних стратегій розвитку підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 12. С. 30–34.
3. Бенъ Т.Г. Методи визначення економічної ефективності інвестицій: порівняльний аналіз. Економіка України. 2006. № 6. С. 41–45.
4. Білик В.В. Сутність інвестицій та наукові підходи до інвестиційної діяльності. Вісник Хмельницького національного університету. 2015. № 2, Т. 2. С. 112–115.
5. Близнюк А. О., Шершенюк О. М. Інвестиційна діяльність в період економічної кризи. Економіка. Фінанси. Право. 2016. № 11. С. 4–6.
6. Борщ Л. М. Інвестування: теорія і практика : навч. посібник. К. : Знання, 2010. 470 с.
7. Боярко І. М., Грищенко Л. Л. Інвестиційний аналіз : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2011. 400 с.
8. Вахович І. М., Денисюк Г. Л. Концептуальні засади інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку регіону. Актуальні проблеми економіки. 2011. №1. С. 138–145.
9. Вахович І.М., Олександренко І.В., Забедюк М.С. Методика визначення інвестиційної привабливості підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2014. № 11 (161). С. 154–160.
10. Вірянська О.В. Оцінка інвестиційної привабливості підприємств. Економіка та бізнес-адміністрування. 2022. № 10. С. 200-208.
11. Войнаренко М. П., Єпіфанова Ю. І. Управління інвестиційною діяльністю промислових підприємств : монографія. Вінниця : ВНТУ, 2011 с.
12. Волошенко С. Методи оцінки інвестиційної привабливості підприємства. URL: <https://doi.org/10.36074/15.05.2020.v1.28>
13. Гайдучкий А. П. Оцінка інвестиційної привабливості економіки. URL:

http://eip.org.ua/docs/EP_04_4_119_uk.pdf

14. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

15. Гриньова В. М., Коюда В. О., Лепейко Т. І. Інвестування : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид., допрац. і доп. Х. : ВД «ІНЖЕК», 2010. 404 с.

16. Гришова І. Ю., Стоянова-Коваль С. С. Аналітичне забезпечення економічного розвитку підприємств з позицій інвестиційної привабливості. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2015. № 2 (2). С. 195–203.

17. Гулько В. І. Фактори та показники формування інвестиційної привабливості підприємств. Фінансовий простір. 2013. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2013_1_18.

18. Денисенко М., Голубєва Т., Колос І. Інформаційне забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/vnulp/menegment/2009_647/08.pdf

19. Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю. Перспективи використання сучасних форм фінансового забезпечення інноваційної діяльності вітчизняних підприємств : колективна монографія / під ред. Л. М. Савчук. Управління інноваційною, інвестиційною та економічною діяльністю інтегрованих об'єднань та підприємств. Дніпропетровськ : Пороги, 2016. С. 178–184.

20. Дзеніс В.О. Міжнародна інвестиційна привабливість підприємства. Світове господарство і міжнародні економічні відносини. 2017. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2017/5_2017_ukr/6.pdf.

21. Димченко О.В., Тараруєв Ю.О., Аболхасанзад А. Інвестиційна привабливість підприємства як економічне поняття. Проблеми системного підходу в економіці. 2019. Вип. 3 (1). С. 206–214.

22. Дідух С. М. Сценарії формування та реалізації інвестиційного потенціалу підприємств з виробництва продуктів харчування та напоїв. Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 23. С. 39–44.

23. Донцов С. С. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства у вигляді аналізу надійності його цінних паперів. Фінансовий менеджмент. 2013.

№ 3. С. 78-84.

24. Жигір А. А. Розвиток інвестиційної діяльності підприємницьких структур. Економіка та держава. 2015. № 10. С. 53–57.

25. Замлинський В. А. Європейська орієнтація інвестиційної політики підприємств харчової промисловості України. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2015. № 2 (2). С. 101–107.

26. Зверук Л. А., Давиденко Н. М. Антикризове управління підприємством в умовах інноваційного розвитку. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2017. № 1(2). С. 69–75.

27. Зелінська О.М. Теоретичні засади визначення інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств в умовах сучасних євроінтеграційних процесів. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018 URL: <http://globalnational.in.ua/archive/22-2018/12.pdf>.

28. Іванілов О.С., Безгінова Л.І., Шарапова О.М. Сучасні підходи до оцінки інвестиційної привабливості торговельного підприємства. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2013. Вип. 2(1). С. 155–163.

29. Індекс інвестиційної привабливості. URL: <http://www.eba.com.ua/uk/component/k2/item/7?Itemid=13>

30. Кабалюк А. І., Григорців М. В. Управління інвестиційною діяльністю підприємств. Формування ринкових відносин в Україні. 2016. № 6. С. 40–42.

31. Карпенко О.А. Антикризове управління: навч. посіб. К.: 2012. 215 с.

32. Керанчук Т. Л., Басюк Т. П. Управління інвестиційними проектами підприємства на основі ціннісно-орієнтованих підходів. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 9. С. 137–143.

33. Кірейцев Г. Г. Фінанси підприємств : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2013. 268 с.

34. Коваленко Л. О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. 3-тє вид., випр. і доп. К.: Знання, 2015. 483 с.

35. Ковальчук С. В., Гвоздецька І. В. Комплексний підхід до оцінювання інвестиційної привабливості машинобудування : монографія. Хмельницький :

ХНУ, 2021. 214 с.

36. Козаченко Г. В. Управління інвестиціями на підприємстві / Г. В. Козаченко, О. М. Антіпов, О. М. Ляшенко, Г. І. Дібніс. К. : Лібра, 2004. 368 с.

37. Коренюк П. Концептуальні підходи та методи визначення інвестиційної привабливості національної економіки. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2018. Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echcenu_2018_2_10.

38. Короткова О.В. Інвестиційна привабливість підприємства та методики її оцінювання. Ефективна економіка. 2013. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2132>.

39. Крамаренко К. М. Інвестиційна привабливість підприємства та методичні підходи до її визначення. Економіка та управління підприємствами. 2016. №16. С. 101-104.

40. Кубарева І.В. Механізм забезпечення інвестиційної привабливості підприємства: сутність, особливості формування та засади функціонування. Бізнесінформ. 2014. №7. С. 82-87.

41. Кушнір Н.Б., Мужук Ю.В. Методика оцінки інвестиційної привабливості підприємства та недоліки деяких існуючих методик. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Серія : Економіка. 2010. Випуск 2(50). С. 110–118.

42. Лейфура М. В. Інноваційно-інвестиційний розвиток підприємництва в умовах тінізації економіки. Економіка. Фінанси. Право. 2015. № 4. С. 10–14.

43. Лендел О. М. Теоретико-методичні аспекти здійснення інвестиційної діяльності в сучасних економічних умовах. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 18. С. 83–87.

44. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність : підручник. К. : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.

45. Мельник О. Г., Адамів М. Є. Гармонізація інформаційного та методичного забезпечення діагностики інвестиційної привабливості бізнес-структур в умовах європейської інтеграції. Інвестиції: практика та досвід. 2016.

№ 21. С. 5–11.

46. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій : затв. наказом Агентства з питань запобігання банкрутству № 22 від 23.02.1998 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98>

47. Методичні рекомендації з розробки бізнес-планів інвестиційних проектів : затверджені наказом Державного агентства України з інвестицій та розвитку від 31.08.2010, № 73. URL: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacii-z-rozrobki-bizne-doc31334.html>

48. Мисака Г.В., Дерун І.А. Визначення та оцінка індикаторів інвестиційної привабливості компанії за даними фінансової звітності. Фінанси України. 2018. № 3. С. 116–128.

49. Офіційний сайт компанії ПрАТ «Прожектор». URL: <http://www.prozhektor.net.ua/otchetnost.html>

50. Пилипенко Н.М., Шаповал Г.І. Вдосконалення оцінки інвестиційної привабливості підприємств. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія : Економіка і менеджмент. 2013. Вип. 12. С. 155–161.

51. Пилипенко О.І. Методика аналізу інвестиційної привабливості підприємства: макро- і мікроекономічний аспекти. Вісник ЖДТУ. Серія : Економічні науки. 2009. № 4(50). С. 120–127.

52. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.

53. Польшаков В. І., Ткаленко Н. В. Інвестиційний менеджмент : навч. посібник. К. : Кондор, 2009. 172 с.

54. Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні : Постанова Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 № 389. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/389-2011-п>.

55. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1560-12>.

56. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=40-02>.

57. Про інститути спільного інвестування : Закон України від 05.07.2012 № 5080-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=5080-12>.

58. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26 листопада 2015 року № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>

59. Про наукову і науково-технічну експертизу : Закон України від 10 лютого 1995 року № 51/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-вр#Text>

60. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 8 вересня 2011 року № 3715-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>

61. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.96 № 94/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр>

62. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків : Закон України від 16 липня 1999 року № 991-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text>

63. Про спеціальну економічну зону «Яворів» : Закон України від 15 січня 1999 року № 402-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/402-14#Text>

64. Рзаєв Г.І., Шевчук М.О. Аналітичні ознаки зростання загроз інвестиційній привабливості підприємства за показниками фінансової звітності. Вісник Хмельницького національного університету. Серія : Економічні науки. 2018. № 4. С. 171–176.

65. Рзаєва Т.Г. Антонюк П.П., Подокопна О.Я. Аналітичні індикатори оцінки інвестиційної привабливості за показниками фінансової звітності. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2018. № 1. С. 106–111.

66. Рзаєва Т.Г., Грицаюк М.В. Показники оцінки та аналізу інвестиційної привабливості підприємства у розрізі існуючих методик. Вісник Хмельницького національного університету. Економічна науки. 2016. № 3. Том 1. С. 94–102.

67. Семенов А. Г. Моделирование инвестиционной деятельности предприятий.

Держава та регіони. Серія Економіка та підприємництво. 2016. № 6. С. 89–95.

68. Ситник О. В. Інтегральна оцінка інвестиційної привабливості підприємств машинобудування в місті Києві та Київській області. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 4. С. 75–77.

69. Скалюк Р.В., Лоїк О.І. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. Серія : Економічні науки. 2016. № 1. С. 115–122.

70. Слободян Н. Г., Хабенко О. В. Напрями оцінки рівня інвестиційної привабливості підприємств України. Формування ринкових відносин в Україні. 2016. №5. С. 35–39.

71. Товстенюк О. В. Інвестиційна привабливість як об'єкт діагностики. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку». 2021. № 727. С. 381-386.

72. Харів П.С. Інноваційна діяльність підприємства та економічна оцінка інноваційних процесів: монографія. Тернопіль: «Економічна думка», 2003. 326 с.

73. Чапляк Н. Інвестиційна привабливість України: проблеми та шляхи вирішення в сучасних реаліях. Економіка та суспільство. 2022. №. 40. URL: 10.32782/2524-0072/2022-40-80.

74. Шпортко Г. Ю. Оцінка інвестиційної привабливості промислового підприємства. Ефективна економіка. 2014. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_11_71.

75. Янковська В.А., Гончарова Д.О., Основні умови інвестиційної привабливості українських підприємств. Гроші, фінанси та кредит. 2019. №5. С. 335-339.

ДОДАТКИ